

ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်

(ဝိနည်းမဟာဝါ၊ ၁၄။ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်၊ ၃၆၈။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်၊ ၃၂၉။ ဒု၊ ၅၊ ၂၁၅။)
(၂၀၂၃-ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၀၀-ရက်၊ ကြာသပတေးနေ့)

ဟောကြားသူ။	မြတ်စွာဘုရား
တရားနာသူ။	ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦး
အကြောင်းအရာ။	မဇ္ဈိမလမ်းစဉ်နှင့် သစ္စာလေးပါး
နေရာ။	ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဂုန်တော
အချိန်။	မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်း

နိဒါန်းသုံးခု

၁။ ဒူရေနိဒါန်း(ဝေးသောအကြောင်း)= ဒီပင်္ကရာဘုရားထံမှ ဗျာဒိတ်ရသည်မှ စ၍ တုသိတာနတ်ပြည်၌

သေတကေတု နတ်သားဖြစ်သည့်တိုင်အောင်သော အကြောင်းအရာများ။

၂။ အဝိဒူရေနိဒါန်း(မနီးမဝေးသော အကြောင်း)= တုသိတာနတ်ပြည်မှ ဗောဓိမဏ္ဍိုင်တိုင်အောင် အကြောင်းအရာများ။

၃။ သန္တိကေနိဒါန်း(နီးသောအကြောင်း)= ဧဝံ မေ သုတံ- စသော ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် နိဒါန်း။

အဝိဒူရေနိဒါန်း အကျဉ်း

ဖွားတော်မူ

ဘုရားအလောင်းတော် တုသိတာနတ်ပြည်မှ စုတေပြီးနောက် သက္ကတိုင်း၊ ကပိလဝတ်မြို့၊ သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်သော မဟာမာယာဒေဝီ၏ ဝမ်းတိုက်၌ မဟာသက္ကရာဇ် ၆၇-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ ကြာသပတေးနေ့၌ ပဋိသန္ဓေယူ၏။ မဟာသက္ကရာဇ် ၆၈-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်၊ သောကြာနေ့၌ လုမ္ဗိနီအင်ကြင်းဥယျာဉ်၌ ဖွားတော်မူ၏။

မယ်တော်မာယာ သားဖွားချိန်က အသက်အရွယ်။ ။ “ဆပညာသ၊ ငါးမာသဝယ်၊ သုံးရက်ပယ်၊ မကယ်မယွက် မယ်တော်သက်” ဟူသော သမန္တစက္ခုဒီပနီ ကျမ်းအလို အလောင်းတော် ဖွားချိန်တွင် မယ်တော်မာယာ၏ အသက်သည် ၅၆-နှစ်၊ ၄-လ၊ ၂၇-ရက် ဖြစ်၏။ အလောင်းတော် ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၇-ရက်မြောက်သောနေ့တွင် သက်တမ်းစေ့သဖြင့် နတ်ရာစံလေ၏။)

နာမည်ပေး မင်္ဂလာ

ဖွားမြင်ပြီးနောက် ၅-ရက်မြောက်သောနေ့၌ နာမည်ပေးမင်္ဂလာအတွက် ပုဏ္ဏားပညာရှိ ၁၀၈-ယောက်တို့ကို ဖိတ်ကာကျွေးမွေးပြီး၊ လက်ရွေးစင်ပုဏ္ဏား ၈-ယောက်တို့ကို နိမိတ်ဖတ်စေ၏။ ထိုတွင် ရာမပုဏ္ဏား၊ ဓဇပုဏ္ဏား၊ လက္ခဏပုဏ္ဏား၊ ဇောတိမန္တပုဏ္ဏား၊ ယညပုဏ္ဏား၊ သုဘောဇပုဏ္ဏား၊ သုယာမ ပုဏ္ဏား၊ ၎င်း ၇-ယောက်တို့က လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂-ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ် ၈၀-တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ယောက်ျားဖြစ်၍ လက် ၂-ချောင်းထောင်ကာ “လူ့ဘဝနှင့်နေလျှင် စကြာမင်း၊ ရဟန်းပြုလျှင် ဘုရား ဖြစ်လတံ့”ဟု ဟော၏။ အငယ်ဆုံး ကောဏ္ဍညနွယ်ဖွား သုဒတ္တပုဏ္ဏားလေးကား လက်ညှိုးတစ်ချောင်း တည်းကိုသာ ထောင်၍ “ဘုရားဧကန်ဖြစ်လတံ့”ဟု အပြတ်ဟောခဲ့၏။

နာမည်ကိုကား အလုံးစုံသော လောက၏ အကျိုးစီးပွား ပြီးစီးအောင်မြင်အောင် ဆောင်ရွက်တော် မူမည့် အကြောင်းနိမိတ်ကို အစွဲပြုကာ “သိဒ္ဓတ္ထ”ဟူသော အမည်ကို ပေးကြကုန်၏။

ပဉ္စဝဂ္ဂိငါးဦးတို့ အကြောင်း

(ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့၏ အကြောင်းအရာနှင့် စပ်၍ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ဖွင့်ဆိုပုံနှင့်၊ ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၊ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာတို့ ဖွင့်ဆိုပုံခြင်း မတူကြသဖြင့် ၎င်းတို့ ဖွင့်ဆိုပုံအတိုင်း အနည်းငယ်ပြအံ့။)

သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ အဆို။ ။ယခင် ပုဏ္ဏားရှစ်ယောက်တို့တွင် ကောဏ္ဍညစသော ငါးယောက်တို့က ဧကန် ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ဟောကြားပြီးလျှင် ဘုရားအလောင်းတော်ကို ရည်ညွှန်းကာ အိမ်ထောင် မကျမီ စောစီးစွာကပင် ရဟန်းပြုနှင့်ကြကုန်၏။ (သာရတ္ထဒီကာ၊ တ၊ ၁၆၂။)

ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာနှင့် ဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့ အဆို။ ။နာမည်ပေးမင်္ဂလာ ပြီးသောအခါ ပုဏ္ဏားအိုကြီး ၇-ယောက်တို့သည် သူတို့သားများကိုခေါ်ကာ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ဘုရားဧကန်ဖြစ်လိမ့်မည်ဖြစ် ကြောင်း၊ သူတို့မှာ အိုပြီဖြစ်၍ မမှီနိုင်တော့ကြောင်း၊ သို့ပါ၍ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရားဖြစ်လျှင် တောထွက် ပြီး ရဟန်းပြုရန် မှာကြားခဲ့၏။ အလောင်းတော် တောထွက်ပြီး ဥရုဝေလတော၌ ဒုက္ကရစရိယာကျင့်တော် မူသည်ဟု သတင်းကြားသောအခါ ကောဏ္ဍညသည် အခြားပုဏ္ဏားတို့၏ သားများကိုခေါ်ကာ တောထွက် ရဟန်းပြုရန် ပြော၏။ လေးယောက်သော ပုဏ္ဏားတို့၏ သားများသာလျှင် သူနှင့်လိုက်၍ ရဟန်းပြုကြ လေကုန်၏။

သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး အစောင့်ချထား

နိမိတ်လေးပါးမြင်ပြီး သံဝေဂဖြစ်ကာ တောထွက်လိမ့်မည်ဟု ပုဏ္ဏားပညာရှိများ
ဟောထားသော ကြောင့် သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်းတို့ အလောင်းတော်မြင်လောက်သည့်
အရပ်တွင်းသို့ မလာရောက် နိုင်ရန် တဂါဝုတ်(၂-မိုင်)ခန့်ရှိသော အရပ်၌ အစောင့်ချထား၏။

လယ်ထွန်မင်္ဂလာနှင့် အာနာပါနဈာန်

နှစ်စဉ်ကျင်းပမြဲဖြစ်သော ဘုရင်ကြီးကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆင်နွှဲသည့် လယ်ထွန်မင်္ဂလာ
ကျင်းပသော အခါ သားတော်လေးပါ ခေါ်သွား၏။ လယ်ထွန်ချိန်၌ အထိန်းတော်များဖြင့် ထားခဲ့၏။
ပွဲစည်ချိန်တွင် အထိန်းတော်များက သားတော်လေးကို ထားခဲ့ပြီး သွားကြည့်ကြ၏။ ထိုစဉ်
ဘေးလူများမရှိသည်ကို သိ၍ အလောင်းတော်လေးက တင်ပလွင်ခွေထိုင်ပြီး
အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းလေ၏။ ဘဝများစွာက အထုံပါရမီကြောင့် ရူပါဝစရ ပထမဈာန်ကို
တခဏအတွင်းမှာပင် ရတော်မူ၏။

လက်ထပ်မင်္ဂလာ

၁၆-နှစ်အရွယ်တွင် ဒေဝဒဟပြည် ဘုရင်သုပ္ပဗုဒ္ဓနှင့် မိဖုရား အမိတ္တာတို့၏ သမီးတော်
ရွှေစင် ထုထားသလို လှပသဖြင့် ဘဒ္ဒကဉ္စနာ(ကောင်းသော ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော မိဖုရား)
ငယ်နာမည်သာ သည့် ယသောဓရာဒေဝီနှင့် ထိမ်းမြားလက်ထပ်၏။
ဂုဏ်သတင်းကျော်စောလွန်းသောကြောင့်လည်း ထိုမင်းသမီးကို ယသောဓရာ (ယသော=များသော
အခြံအရံကျော်စောခြင်း ဂုဏ်သတင်းကို + ဓရာ=ဆောင်တတ်သော မင်းသမီး)ဟု ခေါ်ကြ၏။
မောင်းမကညာပေါင်း များစွာခြံရံလျက် ထိုယသောဓရာ မင်းသမီးနှင့် မင်းစည်းစိမ်ကို ၁၃-
နှစ်ကြာအောင် ထီးနန်းအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်နေ၏။

(အမိတ္တာ-သည် သုဒ္ဓေါနမင်းကြီး၏ နှမဖြစ်သည်။ သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး၏ ညီအစ်ကို မောင်နှမ ၇-ယောက်=
သုဒ္ဓေါဓန၊ ဓောတောဓန၊ သက္ကောဓန၊ သုက္ကောဓန၊ အမိတ္တာဓန၊ အမိတ္တာ၊ ပမိတ္တာ)

တောထွက်မယ်ဆိုမှ သားကဖွား

သက်တော် ၂၉-နှစ်တွင် ဥယျာဉ်တော်ထွက်ရာ နတ်တို့ပြုအပ်သော သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊
ရဟန်း နိမိတ်ကြီး လေးပါးကိုမြင်ကာ သံဝေဂရပြီး တောထွက်လေ၏။ ထိုနေ့မှာပင်
သားတော်လေး ဖွားမြင်လေ ၏။ တောထွက်မည့်သူကို သံယောဇဉ်ဖြင့် တုပ်နှောင်ဖွဲ့ချည်ကာ
နှောက်ယှက်တတ်လို့ သားတော်လေး ကို “ရာဟုလ”ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့၏။

အယုတ်နှင့်အမြတ် ရှာခြင်းနှစ်မျိုး

မိမိကိုယ်တိုင်က အိုတတ်၊ နာတတ်၊ သေတတ်၊ ပူဆွေးတတ်သော သဘောရှိပါလျက်
အိုတတ်၊ နာတတ်၊ သေတတ်၊ ပူဆွေးတတ်သည့် သားသမီး၊ ကျေးကျွန်၊ ကျွဲနွား၊ ရွှေငွေစသော

ကာမဂုဏ်တွေ ရှာမှီးနေခြင်းသည် မမြတ်သော ရှာမှီးခြင်း (အနရိယ-ပရိယေသန)ဖြစ်၏။
၎င်းတို့မရှိရာ အတုမဲ့ဖြစ်သော ဘေးကင်းရာနိဗ္ဗာန်ကို ရှာမှီးခြင်းသည်သာလျှင်
မြတ်သောရှာမှီးခြင်း(အရိယ-ပရိယေသန)ဖြစ်၏။

(ပါသရာသိသုတ်၊ သြပမ္မဝဂ်၊ မူ-ပဏ်၊ ၂၁၆။)

အနုပိယ သရက်တောမှ ရာဇဂြိုဟ်သို့

အနောမသောင်တွင် ဆံပယ်, ရဟန်းပြီးနောက် ထိုအနီးအနား၌ရှိသော
အနုပိယသရက်တော၌ ၇-ရက်ပတ်လုံး ရဟန်းချမ်းသာဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေ၏။ ၎င်းနောက်
ယူဇနာ ၃၀(မိုင်-၂၄၀ခန့်)ဝေး သော ရာဇဂြိုဟ်သို့ တစ်ရက်တည်းဖြင့် ခြေလျင် ကြွတော်မူ၏။
(ဗုဒ္ဓဝင်နှင့် ဇာတ်အဋ္ဌကထာ အလို)

သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် အလောင်းတော်ရဟန်းပြုပြီးသော်
အာဇီဝဋ္ဌမကသီလကို ဆောက်တည်ပြီးလျှင် အနောမမြစ်ကမ်းမှ ယူဇနာ ၃၀-ဝေးသော
ရာဇဂြိုဟ်သို့ ၇-ရက်ဖြင့် အရောက်ကြွ တော်မူ၏။

ရာဇဂြိုဟ်တွင် ဆွမ်းခံဝင်

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကို အကြောင်းကြားလိုက်လျှင် ပစ္စည်းလေးပါးဖြင့် ထောက်ပံ့မည်ကို
သိသော်လည်း မခံယူလို၍ မြို့တွင်းလှည့်ကာ ဆွမ်းခံ၏။ ဆွမ်းခံပြီး မြို့အရှေ့ပေါက်မှ ထွက်ကာ
ပဏ္ဍဝတောင်ထိပ်ရှိ အရှေ့သို့ မျက်နှာမူနေသော ဂူပေါက်တွင် ဆွမ်းစားဖို့ နေရာယူလိုက်၏။

ဆွမ်းကြမ်းက အကဲစမ်း

အလောင်းတော်သည် ဆွမ်းစားရန် သပိတ်ဖွင့်လိုက်သောအခါ အကြမ်းအနု အရောင်မျိုးစုံ
ရောပြွမ်းနေသည့် ဆွမ်းကို မြင်ရသောအခါ ပျို့အန်လုမတတ် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ခဲ့၏။ ထိုအခါ
အလောင်းတော်မြတ်သည်-

“အမောင်သိဒ္ဓတ္ထ... သင်ဟာ နုည့်မွှေးကြိုင်လှသည့် အရသာကောင်းများကို စားသောက်ပြီး
ထီးနန်းအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်နေတုန်းက ရဟန်းတစ်ပါးကို မြင်သဖြင့် ‘ငါလည်း ဒီရဟန်းလို
ဆွမ်းခံ

စား၍ ဘယ်တော်များမှ နေရပါအံ့နည်း’ဟု ကြံစည်ပြီးမှ တောထွက်ခဲ့သည်
မဟုတ်ပါလော။

အကြံအောင်မြောက်လို့ အခုချိန်ရောက်မှ ဘာကြောင့် စိတ်ဖောက်ပြန်သွားရလေဘိသနည်း”

ဟု မိမိကိုယ်ကိုယ် ဆုံးမ၍ ဘုဉ်းပေခဲ့ရ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းက တိုင်းပြည်အပ်

ထိုစဉ် ဗိမ္ဗိသာရမင်းရောက်လာပြီး “အဆွေတော်... သင်ဟာ အသက်အရွယ်လည်း နုပျိုသေး၏။ အဆင်းသဏ္ဍာန်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ အမျိုးဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံသူ ခတ္တိယအနွယ်ဝင်တစ်ယောက်ဟု ယူဆပါ၏။ အဆွေတော်အား အကျွန်ုပ်ပိုင်ဆိုင်သော အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်းတို့ကို အဆွေတော် အလိုရှိသမျှ မင်းစည်း စိမ်းကို ပေးပါ၏။ မင်းလုပ်တော်မူပါ”ဟု လျှောက်၏။

တုန့်ပြန်စကား။ ။ ထိုအခါ အလောင်းတော်က ငါသည် သာကီဝင်မင်းမျိုးမှ ရဟန်းပြုခဲ့ ကြောင်း၊ ကာမဂုဏ်ဝတ္ထုများကို မလိုလားကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်ကိုရည်သန်၍ ရဟန်းပြုခဲ့ကြောင်း၊ ယခု ဒုက္ကရ စရိယာအကျင့်ကို ကျင့်ဖို့ တောသို့ ကြွတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောလိုက်၏။

ပြန်လျှောက်ထား။ ။ ဤတွင် ဗိမ္ဗိသာရမင်းက “အရှင်ဘုရား... ဘုရားဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ဘုရားဖြစ်လျှင် တပည့်တော်တိုင်းပြည်ကို ရှေးဦးစွာ ကြွတော်မူပါ”ဟု လျှောက်ထား ပြီး ပြန်သွား၏။

တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ထံ နည်းမခံ

အလောင်းတော်သည် ရာဇဂြိုဟ်၌ နာမည်ကြီးသော ပူရဏကဿပ၊စသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ ရှိသော်လည်း သူတို့ထံ မသွားဘဲ အာဠာရနှင့်ဥဒက ဂိုဏ်းဆရာကြီးများထံ သွားရခြင်းမှာ တိတ္ထိဆရာကြီး တို့၏ အကျင့်လမ်းစဉ်မှာ အနှစ်သာရမရှိသော လမ်းစဉ်သာဖြစ်၏။ အလောင်းတော်သည် လွန်ခဲ့သော ၉၁-ကမ္ဘာထက်ကပင် ထိုအကျင့်ကို အနှစ်သာရ ရှိ-မရှိ စုံစမ်းလိုသဖြင့် ကျင့်ခဲ့ဖူး၏။ ထို့ကြောင့် ထိုတိတ္ထိ တို့ထံ မသွားဘဲ တပည့်များစွာ ခြံရံလျက် တရားကျင့်နေသည့် ထင်ရှားသော အာဠာရနှင့် ဥဒကဂိုဏ်း ဆရာကြီးတို့ထံ သွားရောက်ခြင်းဖြစ်၏။

အာဠာရဆရာကြီးထံ နည်းခံ

ကာလာမအနွယ် အာဠာရဂိုဏ်းဆရာကြီးထံ သွားရောက်နည်းခံ၏။ ထိုဆရာကြီးသည် ဝေသာလီ တွင် နေထိုင်ပြီး တပည့်ပေါင်း ၃၀၀-ခန့်ရှိသည်ဟု လလိတာဝိတ္ထာရ ဗုဒ္ဓဝင်၌ ဆို၏။ ဆရာကြီးက ကြည်ဖြူစွာ လက်ခံပြီး အလောင်းတော်ကို လောကီသမာပတ် ၇-ရပ်ကို အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်ပေါက် သည့်တိုင်အောင် သင်ပြပေး၏။ ၂-ရက်၊ ၃-ရက်အတွင်းမှာပင် ထိုသမာပတ်ကို ဝင်စားနိုင်၏။

ဆရာကြီးက အလောင်းတော်ကို တပည့်တဝက်ခွဲပေးကာ **တန်းတူဆရာအဖြစ်** ချီးမြှောက်သော် လည်း အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန်သည် အို,နာ,သေ ဒုက္ခဘေးက မလွတ်နိုင်သေးသဖြင့် ထိုဆရာကြီးထံမှ ဖဲခွါလာခဲ့၏။

ဥဒကဆရာကြီးထံ နည်းခံ

အလောင်းတော်သည် ရာမ၏သားဖြစ်သော (သို့မဟုတ်) သားတပည့်ဖြစ်သော ဥဒကဆရာကြီး ထံ သွား၍ နိဗ္ဗာန်တရားရှာရန် နည်းခံပြန်၏။ ဥဒကဆရာကြီးသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် နယ်ထဲမှာနေပြီး တပည့်ပေါင်း ၇၀၀-ရှိကြောင်း လလိတာဝိတ္ထာရဗုဒ္ဓဝင်၌ ဆို၏။ ဥဒကဆရာကြီးသည် သူ့ဆရာထံမှ နေဝသညာ-နာသညာယတနဈာန် အားထုတ်နည်းကို အလောင်းတော်အား သင်ပေး၏။ သို့သော် သူကား ဤဈာန်ကို မရသေး။ အလောင်းတော်ကား မကြာမီ ထိုဈာန်ကို ရသွား၏။ ထို့ကြောင့် ဥဒကဆရာကြီးက အလောင်းတော်ကို သမာပတ်ရှစ်ပါးလုံး ရသဖြင့် **သူတို့ဂိုဏ်းဆရာအဖြစ်** တင်မြှောက်၏။

သို့သော် အလောင်းတော်သည် ထိုသမာပတ်ဖြင့် သေခြင်းကင်းရာကို မရနိုင်သဖြင့် ထွက်လာခဲ့ ၏။ နောင်သောအခါ၌ ဥဒကဆရာကြီးလည်း အလောင်းတော်ကို အားကျပြီး အားထုတ်လို့ နေဝသညာ- နာသညာယတနဈာန်ကို ရသွား၏။ (မူ-ပဏ်-ဋီကာ၊ ဒု၊ ၁၃၉-၄၀။)

ဥရုဝေလ တောသို့ကြွ

အလောင်းတော်သည် ဥဒကရသေ့ကြီးထံမှ ထွက်လာပြီးနောက် မဂဓတိုင်းအတွင်းရှိ သေနာနိဂုံး ရွာသို့ ရောက်လာ၏။ ၎င်းအနီး၌ စိတ်ကြည်နူးဖွယ်ကောင်းသော ဥရုဝေလတောအုပ်လည်း ရှိ၏။ မနီး-မဝေး၌လည်း သဲသောင်လွင်ပြင် ရေကြည်လင်ဖြင့် တသွင်သွင်စီးဆင်းနေသော **နေရဉ္ဇရာမြစ်**လည်း ရှိ၏။ မသေတရားရှာရန် လျော်ကန်သဖြင့် သင့်တော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းကလေး ဆောက်ကာ တရားအလုပ် စတင်လေ၏။

(နေရဉ္ဇရာမြစ်ဟူသည်= ၁။ ညွန်,မှော်,ရေညှိ အစရှိသော အပြစ်ကင်းသော, စိမ်းပြာကြည်လင်သော ရေရှိသောမြစ်။ ၂။ ထူးသောတူရိယာ(နရည်းဧရာ)သံနှင့် တူသော အသံရှိသောမြစ်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်။)

ဥပမာသုံးမျိုး ထင်လာ

ထိုအခါ အလောင်းတော်ဉာဏ်၌ ဥပမာသုံးမျိုး ထင်လာ၏။

၁။ ရေစိမ်ထားသော ရေသဖန်းသားကြီးဖြင့် မီးလိုချင်သော ယောက်ျားသည် မည်မျှပင် ပွတ်ပါသော် လည်း ပင်ပန်းရုံသာရှိသကဲ့သို့ လောက၌ သမဏဗြဟ္မဏ အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိကိုယ်နှိုက်ကလည်း တဏှာအစိုဓာတ် မခြောက်သေး။ ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်နှင့် ဝေးရာမှာလည်း မနေဘဲ ကိလေသာကုန်ခန်း အောင် ဘယ်လောက်ပင်ကျင့်သော်လည်း မဂ်ဖိုလ်မရဘဲ ဆင်းရဲရုံသာ ရှိမည်။

ဥပမာအားဖြင့်... သပုတ္တဘရိယပဗ္ဗဇ္ဇာခေါ်သော သားမယားနှင့်တကွ ပြုအပ်သော ပရိဗိုဇ်ရဟန်း တို့၏ ရဟန်းပြုခြင်းမျိုးတည်း။ ဤကား ပထမထင်လာသော ဥပမာတည်း။

၂။ ရေနှင့်ဝေးကွာ ကုန်းပေါ်မှာထားအပ်သော ရေသဖန်းသား အစိုကြီးကို မည်မျှပင်ပွတ်ပါသော် လည်း ပင်ပန်းရုံသာ ရှိသကဲ့သို့ ထို့အတူ လောက၌ သမဏဗြဟ္မဏ အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ကိုယ်နှိုက်က တဏှာအစိုဓာတ် မခြောက်သွေ့ပါဘဲ ဝတ္ထုကာမတို့မှ ကိုယ်စိတ်တို့မှ ဖဲခွါနေပြီး ပင်ပန်းကြီးစွာ အား ထုတ်ပါသော်လည်း မဂ်ဖိုလ်တရားမရဘဲ ဆင်းရဲရုံသာ ရှိလိမ့်မည်။

ဥပမာသော်ကား... ဗြဟ္မဏဓမ္မိက-ပဗ္ဗဇ္ဇာခေါ်သော သားမယားတို့ကို စွန့်ခွါ၍ အကျင့်မှားကို လိုက်စားကြသော ပုဏ္ဏားတို့၏ ရဟန်းခံခြင်းမျိုးတည်း။ (ထိုဗြဟ္မဏတို့သည် ငယ်စဉ်ကစ၍ အသက် ၄၈-နှစ်တိုင်အောင် ဗြဟ္မစရိယအကျင့်ကို ကျင့်ကြ၏။ ထို့နောက်တွင် အမျိုးအနွယ်မပြတ်စေရန် ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် အကျင့်မှထွက်ပြီး အိမ်ထောင်ပြုကြ၏။) ဤကား ဒုတိယထင်လာသော ဥပမာတည်း။

၃။ ရေနှင့်ဝေးကွာ ကုန်းပေါ်မှာထားအပ်သော ရေသဖန်းသားခြောက်ကို မီးပွတ်လျှင် မီးဖြစ်သကဲ့သို့ လောက၌ သမဏဗြဟ္မဏ အမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် မိမိကိုယ်နှိုက်က တဏှာအစိုလည်း ခြောက်သွေ့ပြီး ကိုယ်စိတ်တို့ဖြင့် ဝတ္ထုကာမတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကာ ဆင်းရဲကြီးစွာ အားထုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မပင်မပန်း အား ထုတ်သည်ဖြစ်စေ မဂ်ဖိုလ်တရားကို ရနိုင်၏။ ဤဥပမာကား တတိယထင်လာသော ဥပမာဖြစ်၏။

ထိုအချိန်က မဇ္ဈိမနယ်တစ်ဝိုက်တွင် အတ္တကိလမထအကျင့်မှာ အလွန်ခေတ်စားနေသော အချိန် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အလောင်းတော်သည် တတိယဥပမာ၌ ဆင်းရဲကြီးစွာ အားထုတ်သည့်နည်းကို ရွေးချယ်ခဲ့၏။

ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးတို့ ရောက်လာကြ

အလောင်းတော်မင်းသား တောထွက်၍ ရဟန်းပြုသွားပြီတဲ့ ဟူသော သတင်းကြားရသောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးတို့သည် လိုက်လာကြ၏။ မြို့ရွာအနံ့ လိုက်ရှာသောအခါ ဥရုဝေလတော၌ အလောင်းတော် ကို တွေ့ကြ၏။ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို စတင်အားထုတ်တော်မူသော အလောင်းတော်ကို “ယခုပင် ဘုရားဖြစ်တော့မည်”ဟူသော မြော်လင့်ချက်ကြီးစွာဖြင့် ရေပူရေချမ်းကမ်းလျက် ဝေယျာဝစ္စကြီးငယ် တို့ကို ပြုလုပ်ပေးကြ၏။

(ပဓာနအလုပ်/ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်။ ။ (၁) အရေမျှ ကြွင်းပစေ၊ (၂) အကြောမျှ ကြွင်းပစေ၊ (၃) အရိုးမျှ ကြွင်းပစေ၊ (၄) အသားအသွေးတို့ ခန်းခြောက်မှုလည်း ခြောက်ပစေ။ ဤအလုပ်ကို ငါအောင်မြင်အောင် လုပ်မည်ဟု အင်္ဂါလေးချက် ရှိသော ဝီရိယမျိုးကို “ပဓာနဝီရိယ”ဟု ခေါ်၏။ ယခု ဖော်ပြလတံ့သော အကျင့်သည်

၎င်းဝီရိယဇွဲမျိုးဖြင့် လုပ်ရသော အလုပ်မျိုးဖြစ်၍ “ပဇာနအလုပ်”ဟုလည်း ခေါ်၏။ လာသာမန်တို့ ကျင့်ကြံရန် ခဲယဉ်းသောကြောင့် “ဒုက္ကရစရိယာ” ဟုလည်း ခေါ်၏။)

ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်စဉ်

၁။ *အလောင်းတော်သည် ပထမတွင် သေနာနီ(သို့)သေနာနီဂုံးရွာသို့ ဆွမ်းခံဝင်၍ ရက်များစွာ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားနေ၏။ *၎င်းနောက် “မေတ္တာပွား၍ အဝစားနေလို့တော့ ငါရည်သန်တဲ့ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကို ရနိုင်မည်မဟုတ်”ဟု ဆင်ခြင်ကာ ဆွမ်းခံစားခြင်းကို ပယ်စွန့်ပြီး ဥရုဝေလတောအတွင်း အလိုလိုကြွေကျသော အသီးတို့ကို စား၍ မျှတတော်မူ၏။ *၎င်းနောက် မိမိနေသော သစ်ပင်မှ ကြွေကျ သော အသီးဖြင့် မျှတတော်မူ၏။ (သုဇာတာ၏ဖခင် သေနာနီမည်သော သူဌေးကြီးနေသော ရွာဖြစ်၍ ၎င်းကို အစွဲပြုကာ သေနာနီနီဂုံး။ သို့မဟုတ် ရှေးဦးအခါက စစ်တပ်သိမ်းပိုက်အပ်သော နေရာ၌ တည်ထားအပ်သဖြင့် သေနာနီဂုံး။)

၂။ *အလောင်းတော်သည် အံကြိတ်, တောက်ခေါက်ကာ မိစ္ဆာဝိတက်များ မဝင်ရအောင် ကုသိုလ် စိတ်ဖြင့် အကုသိုလ်စိတ်များကို နှိပ်ကာ ဖြစ်ခွင့်မပေးဘဲ ပယ်ဖျော်တော်မူ၏။ ဝီရိယမီးပူဖြင့် ကိုယ်မှ ကွာကျအောင် ပြုတော်မူ၏။ ထိုအခါ အားကြီးသောယောက်ျားသည် အားသေးသောယောက်ျားကို ခေါင်း, ခါး, ပခုံးတို့မှ ဖိနှိပ်သောအခါ အားငယ်သူမှာ ချွေးများ ယိုထွက်လာသကဲ့သို့ ဝီရိယပြင်းထန်လွန်း သဖြင့် ချိုင်းကြားတို့မှ ချွေးများ ယိုစီးလာ၏။

၃။ *အလောင်းတော်သည် ခံတွင်း, နှာခေါင်းတို့မှ ထွက်လေ,ဝင်လေတို့ကို ချုပ်တည်းထားခြင်း တည်းဟူသော အပ္ပါဏကဈာန်ကို ကျင့်ပြန်၏။ လေများ ခံတွင်း, နှာခေါင်းတို့မှ ထွက်ခွင့်မရသဖြင့် နား ပေါက်တို့မှ စု၍ ထွက်ကုန်၏။ ထိုလေသံကား ပန်းပဲသမား၏ ဖားဖိုမှ လေထွက်သကဲ့သို့ အလွန်ပြင်းထန် လှ၏။ ပြင်းစွာ အားထုတ်မှုက တစ်ကိုယ်လုံး ထိုးဆွသကဲ့သို့ဖြစ်ကာ လွန်စွာ ပူလောင်လာ၏။

၄။ *တဖန်တိုးကာ နားပေါက်ကိုပါ ချုပ်တည်း၍ အောင့်ထားလေ၏။ လေများ ထွက်ခွင့်မရတော့ သဖြင့် ဦးခေါင်းသို့တက်၍ ဆောင့်တော့၏။ ချွန်ထက်လှသော စူးဖြင့် ဦးခေါင်းကို ထိုးဆွမွေနှောက်နေ သကဲ့သို့ ခံစားလာရ၏။

၅။ *လေများ မထွက်အောင် အောင့်မြဲ အောင့်ထားသဖြင့် အလွန်ပြင်းထန်သောလေများ ဦးခေါင်းသို့ တိုးဆောင့်လာသဖြင့် ပြင်းထန်သော ခေါင်းကိုက်ဝေဒနာများ ဖြစ်လာ၏။ အားကြီးသောယောက်ျားက ခေါင်းကို သားရေကြိုးဖြင့်စွပ်ကာ တင်းကြပ်လာအောင်

တုတ်ချောင်းဖြင့် လျှိုကာ လှည့်ပေးနေသကဲ့သို့ ခံစားလာရ၏။ ယင်းသည့်တိုင်အောင် သတိထင်ဆဲ၊
ဝီရိယ ထင်ဆဲပင်။

၆။ *ပို၍တိုးကာ ကြိုးစားနေသဖြင့် အလွန်ပြင်းထန်သော လေတို့သည် ဝမ်းဗိုက်ကို
ဖြတ်တောက် သည့်ပမာ ခံစားလာရ၏။ နွားသတ်သမားသည် ထက်မြက်လှသော ဓားဖြင့်
ဝမ်းဗိုက်ကို လှီးဖြတ်နေ သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။

၇။ *လေကိုချုပ်တည်းလျက်ပင် တဆင့်တိုးကာ အားထုတ်ပြန်လေသော် ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး
ခြစ်ခြစ်တောက် ပူလောင်မှု(ဥပမာရောဂါ) ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ အားကြီးသော
ယောက်ျားနှစ်ယောက်တို့က လက်ခြေတို့မှ ကိုင်ကာ မီးပုံပေါ်တင်၍ မီးကင်သကဲ့သို့ ခံစားနေရ၏။
ယင်းသည့်ကာလတိုင်အောင် သတိ ထင်မြဲ၊ ဝီရိယ တက်ကြွမြဲ၊ စိတ်ဓာတ် ကြည်လင်မြဲ။

[(၁)ဇိနာလင်္ကာရဋီကာမှ၊ (၂-မှ ၇-အထိ) မဟာသစ္စကသုတ်၊ မူလပဏ္ဏာသမှ။]

စကြိုထဲမှာ မူး၍ ထိုင်လျက်ကျသွား

အလွန်ပြင်းထန်သော ခန္ဓာကိုယ်ပူလောင်မှု ဖြစ်သောအခါ အလောင်းတော်သည် မူးမေ့သွား
သဖြင့် ထိုက်လျက်သား အောက်သို့ ကျသွား၏။ ထို့ကြောင့် စကြိုအနီးရှိနတ်တို့ ထင်မြင်ချက် သုံးမျိုး
ဖြစ်သွား၏။

(၁) အချို့နတ်က “ရဟန်းဂေါတမ သေသွားပြီ”ဟု ပြောကြ၏။ (၂)အချို့နတ်တို့က “ရဟန်း
ဂေါတမ သေသွားပြီး မဟုတ်သေး။ ယခုမှ သေတုန်းသေဆဲ”ဟု ပြောကြ၏။ (၃) အချို့နတ်တို့က
“ရဟန်း ဂေါတမ သေပြီးလဲ မဟုတ်၊ သေတုန်းလဲ မဟုတ်၊ ရဟန်းဂေါတမဟာ
ရဟန္တာဖြစ်သွားပြီ”ဟု ပြောဆိုကြ ၏။

သေပြီဟု ယူဆကြသော နတ်များက သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီးကို “အသင်မင်းကြီးသား သေပြီ”ဟု
သွား ပြောရာ “ငါ့သားဟာ ဘုရားမဖြစ်ဘဲ မသေနိုင်”ဟု တင်းတင်းမာမာ ပြန်ပြောလိုက်၏။

အစာကို လျှော့စားတော်မူခြင်း

မူးမေ့ရာမှ သတိရသောအခါ “အစာမစားဘဲ ကျင့်ရလျှင် ကောင်းလေ၏”ဟု
အကြံပေါ်လာသဖြင့် နတ်များက “အလောင်းတော် အစာကိုတော့ လုံးဝ မဖြတ်ပါနဲ့၊ ဖြတ်လျှင်
ကျွန်ုပ်တို့က မွှေးညှင်းပေါက်မှ နတ်ဩဇာများ သွင်းရပါလိမ့်မည်”ဟု ပြောကြ၏။ အစာမစားဟု
ဝန်ခံပြီးမှ နတ်တို့က နတ်တို့က နတ် ဩဇာ သွင်းလာလျှင် ရှေ့နောက်မညီ ဖြစ်မည်စိုး၍ နတ်တို့ကို
“အစာမျှတရုံ ခိုဝဲပါမည်”ဟု ကတိပေး လိုက်၏။ *ထိုနေ့မှစ၍ ပဲနောက်ပြုတ်ရည်
တလက်ခုပ်စာလောက်ဖြင့် တနေ့တာ မျှတတော်မူ၏။

ခန္ဓာကိုယ် ပိန်ချုံးလာ

ထိုသို့ အစာလျှော့လိုက်သဖြင့် ရူပကာယ ပိန်ချုံး၍ အရိုးအဆစ်များ ငေါထွက်လာ၏။ တင်ပါး လည်း ကုလားအုပ်ခွါကဲ့သို့ ချိုင့်ဝင်လာ၏။ ကျောကုန်းရိုးမှာ ပုတီးစေ့များ စီထားသကဲ့သို့ ဖြစ်လာ၏။ မျက်လုံးတော်မှာလည်း ရေတွင်းနက်ကြီးထဲက ရေကွက်ကလေးပမာ အတွင်းသို့ ချိုင့်ဝင်လျက်သား ဖြစ်နေ၏။ ဦးခေါင်းတော်မှာ ဗူးသီးနုနု နေခြောက်လှမ်းထားသည့်ပမာ ရှုံ့တွန့်ကာ ညှိုးနွမ်းနေ၏။ ဝမ်းဗိုက်ရေနှင့် ကျောရေမှာ ကိုင်လိုက်လျှင် တသားတည်း ထိနေ၏။ အာဟာရပြတ်၍ ကျင်ကြီးမှာ အလွန်ကြာမှ ကွမ်းသီးနို့သာ သွားတော့၏။ တစ်ကိုယ်လုံးမှ ချွေးများဖြိုင်ဖြိုင်ကျကာ အားနည်းပြီး မှောက်လျက်သား တိမ်းကျသွား၏။ ခန္ဓာကိုယ်ကို အနည်းငယ် သက်သာရာ ရစေရန် လက်ဖြင့်ပွတ်လိုက် သောအခါ ရှိသမျှမွေးညှင်းများ ကျွတ်ကာ လက်၌ ကပ်ပါလာ၏။

အသားတော်ရောင် ပျောက်ကွယ်

ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အသားတော်ရောင်သည် ပျောက်ကွယ်သွား၏။ ထို့ကြောင့် မြင်ရသူ တချို့က “ရဟန်းဂေါတမဟာ အသားမဲကြီး”ဟု ပြောကြ၏။ တချို့ကမူ “ရဟန်းဂေါတမဟာ အသားညိုကြီး”ဟု ပြောကြ၏။ တချို့ကတော့ “ရဟန်းဂေါတမဟာ အသားမဲလဲ မဟုတ်၊ အသားညိုလဲ မဟုတ်၊ ငါးခုရေလို ပြာလဲ့လဲ့ အဆင်းရှိသူသာ ဖြစ်၏”ဟု ပြောကြ၏။

မာနတ်လာ၍ အကျိုးလိုလားဟန်ပြောကာ နှောင့်ယှက်ခြင်း

(ပဓာနသုတ် မြန်မာပြန်၊ သုတ္တနိပါတ်၊ မဟာဝဂ်။)

၁။ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်ထားသော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ နေရဉ္စရာမြစ်နား၌ ယောဂကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ခြင်းငှာ အလွန်အားထုတ်လျက် အပွနာဈာန်ကို အားထုတ်နေသော ထိုငါဘုရားကို...

၂။ “အရှင်ဘုရားသည် ကြုံလိုလှပါ၏။ အဆင်း မလှတော့ပြီ။ အရှင်၏ သေခြင်းသည် နီးကပ်လှပါ ၏” ဟု မာနတ်သည် သနားခြင်းနှင့်ယှဉ်သော စကားကို ပြောလျက် ချဉ်းကပ်၏။

၃။ “အရှင်ဘုရား၏ အသက်ရှင်ခြင်းသည် သေခြင်း၏ တစ်ထောင်သော အဖို့အစုရှိသည့်အနက် တစ်စုတစ်စိတ်သာ ကျန်ပါတော့သည်။ အသျှင်... အသက်ရှင်နေပါလော့။ အသက်ရှင်နေရခြင်းသည် မြတ်ပါ၏။ အသက်ရှင်နေသည်ရှိသော် အရှင်ဘုရားသည် ကောင်းမှုတို့ကို ပြုနိုင်ပါလိမ့်မည်။

၄။ မြတ်သောအကျင့်ကိုလည်း ကျင့်သော၊ မီးပူဇော်ခြင်းကိုလည်း ပူဇော်သော သင့်အား များစွာ သော ကောင်းမှုသည် ပွား၏။ တရားအားထုတ်ခြင်းဖြင့် အဘယ်ပြုလိမ့်မည်နည်း။

၅။ တရားအားထုတ်ရန် ခရီးသည် အသွားခက်လှ၏။ ပြုနိုင်ခဲ့၏။ ဖြစ်နိုင်ခဲ့၏”ဟု ဤဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလျက် မာနတ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အနီး၌ ရပ်တည်၏။

၆။ ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဆိုတတ်သော ထိုမာနတ်အား မြတ်စွာဘုရားသည် ဤစကားကို မိန့်ဆို ၏... “မေ့လျော့မှု အဆွေဖြစ်သော မာနတ်ယုတ်... ဤအရပ်သို့ သင်လာခြင်းသည်ကား သင့်အကျိုး အတွက်သာ လာခြင်းဖြစ်၏။

၇။ “မာနတ်ယုတ်...၊ အနုမြူလောက်သော်လည်း ကောင်းမှုဖြင့် ငါအလိုမရှိ*။ အကြင်သူတို့အားကား ကောင်းမှုဖြင့် အလိုရှိ၏။ ထိုသူတို့ကိုသာလျှင် မာနတ်သည် ပြောဆိုရန်ထိုက်၏။

၈။ မာနတ်ယုတ်...၊ ငါ့အား ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါသည်၎င်း၊ အားထုတ်မှု ဝီရိယသည်၎င်း၊ ခွဲခြားသိမှု ပညာ သည်၎င်း ရှိ၏။ ဤသို့ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သော စိတ်ရှိသူငါ့အား အဘယ့်ကြောင့် အသက်ရှင်ခြင်းကို မေးတုံဘိသနည်း။

၉။ ငါ၏ ကိုယ်၌ ဝီရိယအဟုန်ကြောင့်ဖြစ်သော ဤလေသည် မြစ်တို့၏ ရေအလျဉ်ကိုသော်လည်း ခန်းခြောက်စေနိုင်ရာ၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်သောစိတ်ရှိသူ ငါ၏သွေးကိုကား အဘယ့်ကြောင့်လျှင် မခန်း ခြောက်စေဘဲ ရှိပါအံ့နည်း။

၁၀။ သွေးသည် ခန်းခြောက်လတ်သော် သည်းခြေသည်၎င်း၊ သလိပ်သည်၎င်း၊ ခန်းခြောက်၏။ အသားတို့သည် ခန်းခြောက်ကုန်သော် စိတ်သည် ရှေးကထက် လွန်စွာ ကြည်လင်၏။ သတိသည်၎င်း၊ ပညာသည်၎င်း၊ ပညာသည်၎င်း၊ သမာဓိသည်၎င်း ငါ့အား လွန်စွာတည်၏။

၁၁။ ဤသို့ နေသည်ဖြစ်၍ လွန်မြတ်သော ဝေဒနာသို့ရောက်သော ထိုငါ၏စိတ်သည် ကာမတို့ကို အလိုမရှိ။ စိတ်စင်ကြယ်မှုဖြင့် သတ္တဝါစင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကို ရှုလော့။

မာနတ်၏ စစ်တပ် ၁၀-မျိုး

၁၂။ ကာမတို့ကို သင်၏ ပထမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။ မမ္မေလျော်ခြင်း(အရတိ)ကို ဒုတိယစစ်သည် ဟူ၍ ဆိုရ၏။ မွတ်သိပ်ဆာလောင်ခြင်း(ခုပ္ပိပါသာ)ကို သင်၏ တတိယစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။ တပ်မက်မှု (တဏှာ)ကို စတုတ္ထစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။

၁၃။ ထိနမိဒ္ဓကို သင်၏ ပဉ္စမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။ ကြောက်လန့်မှု(ဘီရ)ကို ဆဋ္ဌစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ ၏။ ယုံမှားမှု(ဝိစိကိစ္ဆာ)ကို သင်၏ သတ္တမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။ သူ့ကျေးဇူးကို ချေဖျက်မှု(မက္ခ)ကို၎င်း၊ မာန်ဖြင့် ခက်ထန်ခိုင်မာမှု(ထမ္ဘ)ကို၎င်း သင်၏ အဋ္ဌမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။

၁၄။ လာဘ်,ကျော်စောမှု,ပူဇော်သက္ကာရ, ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်မကန် ရအပ်သော အခြံအရံကို နဝမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။ မိမိကိုယ်ကို ချီးမြှောက်မှု(အတ္တုက္ကံသန), သူတပါးတို့အား ရှုတ်ချမှု(ပရဝမ္ဘန) ကို ဒသမစစ်သည်ဟူ၍ ဆိုရ၏။

၁၅။ မာနတ်ယုတ်... ဤဆယ်မျိုးသည်ကား သမဏဗြဟ္မဏတို့ကို နှောင့်ယှက်တတ်သော မည်းနက် သော အကုသိုလ်ရှိသည့် သင်မာနတ်၏ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတည်း။ မရဲရင့်သူသည်

ထိုစစ်သည် ဆယ်မျိုးကို မအောင်မြင်နိုင်။ ထိုစစ်သည်ဆယ်မျိုးကို အောင်မြင်နိုင်ခဲ့မှုကား ချမ်းသာကို ရ၏။

၁၆။ ထို့ကြောင့် ငါတို့သည်လည်း (မဆုတ်မနစ်ခြင်း အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သော) ဖြူဆံမြက်ကို ဆောင် ထား၏။ စစ်ရှုံးသည်ဖြစ်၍ ငါ၏ အသက်ရှင်နေရခြင်းသည် စက်ဆုတ်ဖွယ် ဖြစ်၏။ သင်နှင့် စစ်တိုက်ရာ၌ စစ်ရှုံးသည်ဖြစ်၍ ငါ၏ အသက်ရှင်နေရခြင်းထက် သေခြင်းက မြတ်၏။

၁၇။ ဤသင်၏ စစ်သည်ဘောင်၌ နစ်မြုပ် သက်ဝင်နေကြရကုန်သော သမဏဗြဟ္မဏ အချို့တို့သည် သီလစသော ဂုဏ်တို့ဖြင့် မထင်ရှားနိုင်ကုန်။ ထိုသမဏဗြဟ္မဏတို့သည် ကောင်းသောအကျင့်ရှိသူတို့ သွားရာ လမ်းခရီးကိုလည်း မသိကြကုန်။

၁၈။ မာနတ်... ငါသည် ထက်ဝန်းကျင်အရပ်မှ စစ်တိုက်ရန် ထွက်လာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်း ကို မြင်ရသောကြောင့် ငါ့ကို တည်ရာဌာနမှ မရွေ့လျောပါစေလင့်ဟု နှလုံးသွင်း၍ ဂိရိမေခလာ ဆင်နှင့် တကွသော မာနတ်ကို စစ်ထိုးရန် ရင်ဆိုင်ထွက်ခဲ့၏။

၁၉။ သင်၏ အကြင်စစ်သည် ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို နတ်နှင့်တကွသော လောကသည် ခုခံနိုင်စွမ်း မရှိပေ။ မီးမဖုတ်ရသေးသော မြေအိုးမြေခွက်ကို ကျောက်ဖြင့် ထုနှက် ခွဲဖျက်သကဲ့သို့ သင်၏ ထိုစစ်သည်ဗိုလ်ပါ အပေါင်းကို ပညာဖြင့် ငါထုနှက် ဖျက်ဆီးအံ့။

၂၀။ ငါသည် မှန်ကန်သော ကြံစည်ခြင်း 'သမ္မာသင်္ကပ္ပ'ကို လေ့လာခြင်းရှိသည်ကို ပြုလျက်၊ မှန်ကန် သော အောက်မေ့မှု 'သမ္မာသတိ'ကိုလည်း ကောင်းစွာ တည်သည်ကိုပြု၍၊ များစွာသော တပည့်သာဝက တို့ကို ဆုံးမလျက် တိုင်းပြည်တစ်ခုမှ တိုင်းပြည်တစ်ခုသို့ လှည့်လည်တော့အံ့။

၂၁။ ငါ၏ အဆုံးအမကို လိုက်နာကြကုန်သော ထိုတပည့်သာဝကတို့သည် မမေ့မလျော့ကုန်ဘဲ နိဗ္ဗာန် သို့ စေလွှတ်သော စိတ်ရှိကုန်လျက် ဘဝသုံးပါးကို အလိုမရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍ အကြင်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက် ကုန်သည်ရှိသော် မစိုးရိမ်ကြကုန်၊ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြရကုန်လတ္တံ့။

၂၂။ သတိရှိတော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ ချွတ်ယွင်းချက် အခွင့်အရေးကို ရလိမ့်မည်ဟု နှလုံး သွင်း၍ ငါသည် ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရားသို့ ထပ်ကြပ်မကွာ အစဉ်လိုက်ခဲ့၏။ ဤသို့ လိုက် သော်လည်း အခွင့်အရေးကို မရခဲ့ချေ။

၂၃။ ဤအရာဝတ္ထု၌ နူးညံ့ပျော့ပျောင်းရာကို ရနိုင်ငြားအံ့လား မသိ။ သာယာမြိန်ယှက်ဖွယ် ရှိငြားအံ့ လည်း မသိဟု နှလုံးသွင်း၍ ကျီးသည် အဆီခဲနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော ကျောက်ကုန်းကို ထက်ဝန်း ကျင် လှည့်လည်ထိုးဆိတ်ပါသော်လည်း-

၂၄။ ကျီးသည် ထိုကျောက်တုံး၌ သာယာတပ်ငြိဖွယ်ကို မရသောကြောင့် ကျောက်တုံးကို တွယ်တာ ကပ်ငြိမှုမှ လက်လျော့လျက် ဖဲခွါပျံသွားသကဲ့သို့ ငါတို့သည်လည်း အသျှင်ဂေါတမကို ငြီးငွေ့လျက်လျော့ ကာ ဖဲခွါထွက်သွားကုန်တော့အံ့။ ။

[*ဤနေရာ၌ မာရ်နတ်ရည်ရွယ်သော ကုသိုလ်ကောင်းမှုဟူသည်မှာ မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ မီးပူဇော်ခြင်း မျှလောက်ကိုသာ ဆိုလိုသည်။ ထိုခေတ်က ဤကုသိုလ်များဖြင့် ချမ်းသာရာ ဘဝများကို

ရနိုင်သည်ဟု အယူ ရှိကြ၏။ ဘုရားအလောင်းကား ဤကဲ့သို့ ဘဝချမ်းသာကို အလိုရှိသူ မဟုတ်။
ထို့ကြောင့် ပယ်မြစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။]

လွဲချက်က နာ။ ။တချို့က ဤစကားကို ကြည့်၍ “သံသရာကလွတ်ချင်
ဘုရားလောင်းလိုဘဲ ကုသိုလ်ကို ပယ်သင့်တယ်”ဟု ဆိုကြသေး၏။

ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်နှင့် စပ်၍ မေးမြန်းဖွယ်

ဤနေရာ၌ “ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒုက္ကရစရိယာ အကျင့်ကို ကျင့်မှသာ
ဘုရားဖြစ်မည် လော။ မကျင့်ခဲ့လျှင် ဘုရားမဖြစ်နိုင်တော့ဘူးလော”ဟု မေးဖွယ်ရှိလာ၏။

အဖြေကား... ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်သည်ဖြစ်စေ၊ မကျင့်သည်ဖြစ်စေ
အကြောင်းဖြစ် သော ပါရမီစရိယ တရားတို့ကို အပြည့်အဝ ဖြည့်ကျင့်ပြီးဖြစ်သောကြောင့်
ဘုရားဖြစ်နိုင်သည်သာ။

သို့ဖြစ်လျှင် အဘယ့်ကြောင့် အပင်ပန်းခံကာ ကျင့်နေရပါသနည်းဟူမူ... ?

သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား မိမိ၏ သူမတူတန် ထက်သန်သော လုံ့လဝီရိယကို အထင်အရှား
ပြလို သောကြောင့်၎င်း၊ နောင်တချိန် ပြန်လည်စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ စိတ်နှလုံးကို
ရွှင်ပြီးစေနိုင် လိမ့်မည်ဟု ဆင်ခြင်တော်မူမိသောကြောင့်၎င်း ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို
အပင်ပန်းခံကာ ကျင့်တော်မူ၏။

ဥပမာအားဖြင့်... စစ်မတိုက်ရဘဲ ရှေးအစဉ်အလာများအရ မင်းဖြစ်လာရသောသူသည်
စစ်တိုက် ကာ မင်းဖြစ်လာသောသူကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်မှု မဖြစ်နိုင်ချေ။ မှန်၏။ စစ်အောင်ပွဲကို
ခံယူကာ မင်းဖြစ်လာ သော သူသည် မင်းစည်းစိမ်ကို ခံစားရင် ပရိသတ်ကိုကြည့်၍
မိမိလုံ့လဝီရိယကို တဖန်ပြန်၍ အောင်မေ့ သည်ရှိသော် “ဤမည်သောနေရာ၌ ဤမည်သော
ရန်သူတို့ကို ဤကဲ့သို့ ထိုးသတ်၍ ဤမင်းစည်းစိမ်ကို ရအပ်ပေစွာတကား...”ဟု စဉ်းစားတိုင်း
ဝမ်းမြောက်ရ၏။

တနည်းကား... နောင်လာမည့် သာဝကအပေါင်းကို နည်းပေးသောအားဖြင့်
သနားစောင့်ရှောက် တော် မူလိုသောကြောင့်လည်း ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူ၏။
ထင်ရှားပေအံ့... မြတ်စွာဘုရား ၏ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကြားသိရသော နောင်သာဝက
အပေါင်းတို့သည် “ဘုရားသော်မှ လေး-အသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ကျင့်ပြီး၍လည်း
ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်မှသာ ဘုရားအဖြစ် ကို ရလေသည်။ ငါတို့မှာ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ
ရှိအံ့နည်း။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်မှသာ မဂ်ဉာဏ်ကို ရလိမ့်မည်”ဟု ဆင်ခြင်ကာ
ပဓာနဝီရိယ(ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ခြင်း ဝီရိယ)ကို ပြုလုပ်ပေလိမ့်မည်။ ဤသို့ ပြုသော်
အိုနာသေဆုံးရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်လိမ့်မည်ဟု နောင်လာနောက်သားတို့အား နည်းပေးကာ
သနားစောင့်ရှောက်တော် မူလိုသောကြောင့် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူသည်။

(မဟာသစ္စကသုတ်၊ မူလပဏ္ဏာသာ၊ ၄၊ ၁၈၉။)

လမ်းမှားကို သက်သေပြဖို့ ကျင့်

ဘုရားအလောင်းတော်တိုင်း နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဓမ္မတာအားဖြင့် ဒုက္ကရစရိယာ အနည်းဆုံး (၇)ရက် ကျင့်ရ၏။ ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားလည်း ကျင့်စွမ်းနိုင်သူဖြစ်သည့်အတိုင်း ၆-နှစ်ကြာအောင် ကျင့်တော်မူ၏။ သို့သော် ထိုအကျင့်ကြောင့် ဘုရားဖြစ်သည် မဟုတ်။ မဇ္ဈိမပဋိပတ်ကြောင့် ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်။ ဤ ကဲ့သို့ နတ်နှင့်တကွသော လောကကြီးအား ထိုဒုက္ကရစရိယာအကျင့်သည် မဂ်ဉာဏ်ရဖို့ရန် လမ်းမှန် မဟုတ်သည်ကို ပြလိုသောကြောင့် ဒုက္ကရစရိယာကို ကျင့်တော်မူ၏။

ပြောမိခဲ့သည့် ဝိပါက်တော်ကြောင့်-

တပါးသော ဘုရားလောင်းတို့မှာ အနည်းဆုံး(၇)ရက်၊ အများဆုံး(၁)လ စသဖြင့် ရက်လတို တောင်းစွာ ကျင့်ရပါသော်လည်း ငါတို့ဘုရားလောင်းမှာ ကဿပဘုရားလက်ထက် မာန်ခက်ထန်သည့် ဇောတိပါလပုဏ္ဏားဖြစ်စဉ် “ဤဦးပြည်း ကတုံးအား အဘယ်မှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရနိုင်ပါ့မလဲ။ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်သည် အလွန်ရခဲသော အရာဖြစ်၏”ဟု ပြောခဲ့သည့် ဝစီကံဝိပါက်တော်ကြောင့် ဒုက္ကရစရိယာ (၆)နှစ် ကျင့်ရ၏။ (မ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၂၁၃။)

မှန်ကန်သော ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ

အလောင်းတော်သည် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ၆-နှစ်မျှ ကျင့်ပြီးသောအခါ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ကဆုန်လဆန်း ၁-ရက်နေ့ အချိန်လောက်တွင် အလောင်းတော်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် အကြံဖြစ်ပေါ်လာ ၏။

“ရှေးအတိတ်ကာလ ဖြစ်ခဲ့ကြသော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည် အဆင်းရဲခံ၍ ကျင့်ကြရာဝယ် ဤမျှ လောက်သာ အလွန်ဆုံး အဆင်းရဲခံ၍ ကျင့်နိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ ယခုငါကျင့်သော အကျင့်ထက်ပို၍ အဆင်း ရဲခံ ကျင့်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ပေ။ နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ ဖြစ်ပေါ်ကြမည့် ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်လည်း ယခု ငါကျင့်သည်ထက် ပို၍ ကျင့်နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ။ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ရှိကြသည့် ရဟန်း-ပုဏ္ဏားတို့သည်လည်း ဤမျှလောက်သာ အလွန်ဆုံး ကျင့်နိုင်ကြပေမည်။ ယခု ငါကျင့်သည်ထက် ကျင့် နိုင်ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ချေ...။ ငါသည် ကာလသုံးပါး၌ ရှိကြသော ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့ အကျင့်ထက် မယုတ် ပေ။ ပိုလျှင်သာ ပိုမည်။ ထိုသို့ ဒုက္ကရစရိယအကျင့်ကို ၆-နှစ်မျှ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ပါသော် လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို မရခဲ့ချေ။ သိသာ နု ခေါ် အညော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ = ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် အကျင့် လမ်းကြောင်းကား အခြားလမ်းတစ်ခု ဖြစ်တန်ရာ၏”ဟု ကြံစည်မိ၏။

၎င်းနောက် “သိယာ န ခေါ ဧသော မဂ္ဂေါ ဗောဓာယ = ဖခင်သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး
လယ်ထွန်မင်္ဂလာ ပြုစဉ်က သပြေပင်ရိပ်၌ ငါရခဲ့သော အာနာပါနပထမဈာန်
လမ်းကြောင်းအကျင့်သည်သာ လမ်းမှန်ဧကန် ဖြစ်တန်ရာ၏”ဟု ဆင်ခြင်မိလေသည်။
(မဟာသစ္စကသုတ်၊ မူပဏ်၊ ၃၁၃။)

အားရှိရန် ဆွမ်းခံစား

ဤမျှ ညှိုးခြောက်နေသော ခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ပထမဈာန်အကျင့်ကို
ရအောင်အားထုတ်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ဟု ဆင်ခြင်ကာ သေနာနိဂုံးရွာသို့ ဆွမ်းခံ၍ ဘုဉ်းပေးကာ
ညှိုးနွမ်းသော ခန္ဓာကို မျှတတော်မူ၏။ နှစ်ရက်၊ သုံးရက် အတွင်းမှာ ပင်ကိုယ်ပကတိ
ပုရိသလက္ခဏာများ ပြန်လည်ထင်ရှားလာကာ ခန္ဓာကိုယ် လည်း ရွှေ့အဆင်းကဲ့သို့
ဝါဝင်းစိုပြေလာ၏။ (မဟာသစ္စကသုတ်၊ မူပဏ်၊ ၃၁၃။)

[အာနာပါန ပထမဈာန်ကိုသာ ယူခြင်းအကြောင်း။ ။ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို စွန့်၍
ဘုရားဖြစ်ရန် အကျင့်မှန်ကို ဆင်ခြင်သောအခါ အာဠာရနှင့်ဥဒက ဂိုဏ်းဆရာကြီးတို့ထံမှ ရခဲ့သော လောကီဈာန်
သမာပတ် ရှစ်ပါးတို့မှာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၏ အခြေခံတို့သာ ဖြစ်ကုန်၏။ သပြေပင်အောက်တွင် ရရှိခဲ့သော
အာနာပါနသမာဓိ ကား ကာယဂတာသတိ အတွင်းဝင်သောကြောင့်၎င်း၊ ခပ်သိမ်းသော ဘုရားလောင်းတို့အတွက်
ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ ထိုအာနာပါန သမာဓိကိုသာ ဘုရားဖြစ်ရန် လမ်းကြောင်းမှန်ဟု
ဆင်ခြင်သိမြင်သောကြောင့် ထိုအာနာပါနသမာဓိကိုသာ ယူတော်မူ၏။ (မူပဏ်-ဋီ၊ ဒု၊ ၂၁၅။)]

ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ အလောင်းတော်ကို စွန့်သွားခြင်း

ဘုရားအလောင်းတော် ဆွမ်းခံစား၍ ခန္ဓာကိုယ်ကို မျှတတော်မူသောအခါ
အလုပ်အကျွေးဖြစ် သော ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့သည် “ရဟန်းဂေါတမသည် ပစ္စည်းလာဘ်လာဘများရန်
ကျင့်သူဖြစ်လေပြီ။ ကမ္မဋ္ဌာန်းလူထွက်ကြီးဖြစ်ကာ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘ များရာဘက်သို့
လည်ထွက်သွားလေပြီ”ဟု ပြောဆို ၍ စိတ်ပျက်ကာ တန်ခူးလက္ခယနေ့လောက်တွင်
အလောင်းတော်ကို စွန့်ပြီး ဗာရာဏသီမြို့အနီး ဣသိ-ပတန မိဂဒါဝုန်တောသို့
ထွက်ခွါသွားတော့၏။

ထိုအချိန်မှစ၍ အလောင်းတော်တွင် တစ်ပါးတည်း ဆိတ်ငြိမ်မှုရကာ အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း
အားထုတ်ရာ၌ သမာဓိ အထူးတိုးတက်လာ၏။ ဈာန်လေးပါးလုံးရ၍ ကဆုန်လဆန်း ၁၄-
ရက်နေ့အထိ ဈာန်ချမ်းသာဖြင့် နေခဲ့၏။ (မဟာစည်ဆရာတော်၏ ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထတရားတော်၊ ၄၂။)

သုဇာတာ၏ ဃနာနို့ဆွမ်း

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ဥရုဝေဠတောမှ သေနာနိဂုံးရွာသို့
ဆွမ်းခံကြွ၏။ ညောင်ပင်အောက်၌ ဆွမ်းခံချိန် ခေတ္တစောင့်နေချိန် သုဇာတာသူဌေးသမီးသည်

သူ၏ဆုတောင်း ပြည့်ခဲ့ သဖြင့် ကဆုန်လပြည့်နေ့တိုင်း ညောင်ပင်စောင့်နတ်ကို ပူဇော်နေကျ ဖြစ်၏။ သူ့ဆုတောင်းကား... “အရွယ်ရောက်လျှင် အမျိုးဇာတ်တူနှင့် အိမ်ထောင်ကျလျက်၊ ပထမအကြိမ် ကိုယ်ဝန်ကို “သား”ရခဲ့သည် ဖြစ်ငြားအံ့၊ အရှင်နတ်မင်းကို နို့ဗနာဆွမ်းဖြင့် ပူဇော်ပါအံ့” ဟူ၍ ဖြစ်၏။

ထိုနေ့ ဘုရားအလောင်း ထိုင်နေသည်ကို ညောင်ပင်စောင့်နတ်ကြီး ကိုယ်ထင်ရှားပြု၍ ခံယူသည် ဟု ထင်မှတ်ကာ (ထိုအချိန်က ဘုရားလောင်းသည် ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်က ပျောက်ကွယ်သွားသော လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်တို့ ပြန်ပေါ်လာပြီး နတ်သားကြီးတမျှ လှပခန့်ထည် တင့်တယ်နေပြီဟူလို) သူဌေးသမီးကိုယ်တိုင် ဗနာနို့ဆွမ်းကို ကပ်လှူ၏။

အလောင်းတော်သည် ဒုက္ကရစရိယာ ၆-နှစ်ကျင့်စဉ် သူနှင့်အတူ ရှိနေခဲ့သော ဗဒ္ဓိကာရဗြဟ္မာကြီး လှူဒါန်းသော သပိတ်မှာ ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်သွား၏။ ခံယူဖို့ရန် သပိတ်မရှိသဖြင့် သူဌေးသမီးကို ကြည့်လိုက်ရာ အဓိပ္ပါယ်ကို သဘောပေါက်ပြီး ရွှေခွက်ပါ လှူလိုက်၏။ ၎င်းနောက် “အိုအရှင်...အကျွန်ုပ် ရဲ့ ဆန္ဒ ပြည့်ဝသလို အရှင်တို့၏ ဆန္ဒလည်း ပြည့်ဝပါစေ”ဟု ပြောလိုကာ ပြန်သွား၏။

သတိချပ်ရန်။ ။အချို့က သုဇာတာ၏ ဤဗနာနို့ဆွမ်းလှူခြင်းကို ပထမဆုံးအကြိမ်ဟု ထင်မှားတတ်၏။

အမှန်မှာ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၂၀-ခန့်ကပင် သူ၏ဆုတောင်း ပြည့်သဖြင့် နှစ်စဉ်ပုံမှန် ကဆုန်လပြည့်နေ့တိုင်း ကပ်လှူခဲ့၏။ အကြောင်းမှာ သုဇာတာ၏သား ယသသည် ဘုရားဖြစ်မည့်အချိန်၌ အိမ်ထောင်ကျ၍ သူဌေး စည်းစိမ်ပင် ခံစားနေပေပြီ။

ဘုရားဖြစ်တော်မူခြင်း

ဗနာနို့ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီးနောက် နေ့ခင်းဘက်တွင် နေရုဇရာမြစ်ကမ်းဘေး အင်ကြင်းတော၌ နေ့သန့်စင်ကာ ညနေဘက်တွင် မဟာဗောဓိပင်ရှိရာသို့ ကြွတော်မူ၏။ လမ်းတွင် သောတ္ထိယ မြက်ထမ်း ပုဏ္ဏား လှူဒါန်းလိုက်သော မြက်ရှစ်ဆုပ်ကို ဖြန့်ခင်းပြီး-

“ငါ၏ တစ်ကိုယ်လုံးရှိ အသွေးအသားများ ခမ်းခြောက်သွားချင် သွားပါစေ။ ငါသည် ဘုရားမဖြစ်

သမျှ ဤယခု ဖွဲ့ခွေထားသော တင်ပလွင်ကို အဘယ်နည်းနှင့်မျှ ဖျက်လိမ့်မည် မဟုတ်”ဟူ၍ အင်္ဂါလေးပါးရှိသော ဝီရိယဖြင့် အဓိဋ္ဌာန်ကာ ထိုင်တော်မူ၏။

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ နေမဝင်မီ မာရ်နတ်သားကို အောင်တော်မူပြီး နောက်၊ ထိုနေ့ ညဉ့်ဦးယံဝယ် ပုဗ္ဗနိဝါသဉာဏ်၊ သန်းခေါင်းယံဝယ် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊

မိုးသောက်ယံဝယ် အာသဝက္ခယဉာဏ်တို့ကို ရတော်မူပြီး ကဆုန်လပြည့်နေ့ (ကဆုန်လဆုတ် ၁-ရက်နေ့) အာရုံတက်သည် နှင့် တပြိုင်နက် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူ၏။

အထူးမှတ်သားရန်

ဗုဒ္ဓဝင်အဋ္ဌကထာ, ဇာတ်အဋ္ဌကထာ နိဒါန်းတို့၌ ကဆုန်လပြည့်နေ့၌ ဘုရားအလောင်းတော် ဃနာနိဆွမ်း စားပြီးနောက် နေရဇ္ဇရာမြစ်အနီး အင်ကြင်းတော၌ နေ့သန့်နေထိုင်စဉ်၌ တစုံတခုသော သမာပတ်အဘိညာဉ်ကို ရရှိတော်မူကြောင်း မလာရီချေ။ **ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ**(စာ-၂၅၅)၌ကား ထိုအင်ကြင်းတော၌ နေ့သန့်နေတော်မူစဉ် လောကီသမာပတ်ရစ်ပါး၊ အဘိညာဉ် ငါးပါးတို့ကို ရတော်မူ ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထား၏။

ထိုစကားကို မင်းကွန်းဆရာတော်ကြီးက သူ၏ ဗုဒ္ဓဝင်(တွဲ-၂၊ စာ-၃၁၂)၌ မှတ်ချက်ပေးရာတွင် ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ ဆရာက သူဖွင့်ဆိုသည့် စကားရပ်များနှင့် ညီညွတ်သည်ဟု ဆိုထား၏။ ဖွင့်ပုံမှာ- ဘုရားအလောင်း မဟာဗောဓိ ပင်သို့ ကြွတော်မူသောအခါ ကာယဗလ, အဘိညာဉ်ဟူသော ဉာဏဗလတို့နှင့် ပြည့်စုံပြီးသားဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆို ထား၏။ ၎င်းအပြင် မာနတ်ကြီး စစ်ချီလာသောအခါ အလောင်းတော်က “ငါအလိုရှိလျှင် မုန့်ညှင်းစေအတွင်းမှာပင် လမ်းလျှောက်နိုင်၏။ အလိုရှိလျှင် စကြာဝဠာတိုက်ကြီးကို ကိုယ်ဖြင့် ဖုံးထားနိုင်၏”ဟူသော စကားရပ်များနှင့်၎င်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်၏ အရာဖြစ်သော ဝေဿန္တရာမင်းဘဝက ဒါနကြီးများကို သက်သေညွှန်းဆိုပြနိုင် ခြင်း”စသော စကားရပ်များနှင့်၎င်း ညီညွတ်လှ၍ အပြစ်မဆိုသာဟု ဆိုထားပေသည်။

ဇိနာလင်္ကာရဋီကာ ဆရာအလိုအားဖြင့် အာဠာရနှင့် ဥဒကဆရာကြီးများထံမှ ရခဲ့သော အဘိညာဉ်ရစ်ပါးကို ဒုက္ကရစရိယာ ဖိ-နှစ်ကျင့်နေစဉ် အသုံးမပြုခဲ့သဖြင့် ရွှေခွက်များ အညစ်အကြေး တင်သလို ဖြစ်နေ၏။ ၎င်းကို အင်ကြင်း တော်၌ နေ့သန့်တော်မူစဉ် ပြန်ဝင်စားလိုက်သဖြင့် စင်ကြယ်အောင် ပြုတော်မူ၏။ ၎င်းကို မာရ်နတ်သားအောင်တော် မူပြီး နောက်မှ (မိမိရရှိသော ရွှေခွက်ကို လှလှကြီး အသုံးချသည့်ပမာ) မိမိရပြီးသော ပုဗ္ဗေနိဝါသအဘိညာဉ်နှင့် ဒိဗ္ဗစက္ခု-အဘိညာဉ်တို့ကို ဝိဇ္ဇာပေါက် အခြေသို့ရောက်အောင် လှလှကြီး အသုံးပြုသည်ဟု ဆိုလိုချင်သည်ထင်ကြောင်း မင်းကွန်း ဆရာတော်ကြီးက ဆိုထားသည်။

(မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ တွဲ-၂၊ စာ ၃၁၂-၃၁၃ မှ လိုရင်းအချုပ် ကူးယူဖော်ပြသည်။)

၁။ ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်

အလောင်းတော်၏ စိတ်အစဉ်သည် စတုတ္ထဈာန်သမာဓိဖြင့် ကောင်းစွာတည်ကြည်နေသဖြင့် စိတ်တော်က အဘိညာဉ်အာရုံသို့ ညွတ်လိုက်လျှင် အလွယ်တကူပင် ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် ထိုထိုဘဝတို့၌ ဖြစ်ခဲ့သမျှ တွေ့ကြုံခဲ့သမျှ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို သိမြင်တော်မူ၏။ ထိုဉာဏ်ဖြင့် အလောင်းတော်မြတ်သည်-

“ထိုထိုသို့သော အစမထင် ဘဝသံသရာ၌ ရုပ်နာမ်တရား နှစ်ကုန်စွာတကား။

ထိုရုပ်နာမ်တရား

နှစ်ပါးတို့သည် အစဉ်မပြတ် သန္တာယ်စပ်ကာ ဆီမီးလျှံကဲ့သို့၎င်း၊ ရေအယဉ်ကဲ့သို့၎င်း၊

အကြောင်း

အကျိုး အဆက်ဆက်တို့ဖြင့် မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်ဟူသော ဒွါရခြောက်ပါးတို့၌ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ အတွေ့၊ စိတ်ကူးကြံစည်မှုဟူသော အာရုံခြောက်ပါးတို့ လာရောက် တိုက်ဆိုင်ကြကုန်လျက် ကိုယ်လှုပ်ရှားမှု၊ နှုတ်လှုပ်ရှားမှု စသော အထူးထူးသော ဝိညာတ်

တို့ကို ဖြစ်စေကုန်စွတကား။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါကို ဖန်ဆင်းအပ်သော ဖန်ဆင်းရှင်ဟူ၍လည်း မရှိ လေကုန်စွတကား”ဟု

ထိုးထွင်းသိမြင်ကာ လောကုတ္တရာမဂ်ဖိုလ်သို့ ရဖို့ရန် ဧကန်စိတ်ချရသည့် အသိဉာဏ်ထူးများကို ရတော်မူ လေသည်။ ထို့ကြောင့်-

- ၁။ ရုပ်သည် အတ္တဟူ၍၎င်း၊
- ၂။ အတ္တသည် ရုပ်ရှိ၏ ဟူ၍၎င်း၊
- ၃။ အတ္တ၌ ရုပ်သည် တည်ရှိ၏ ဟူ၍၎င်း၊
- ၄။ အတ္တသည် ရုပ်၌တည်ရှိ၏ ဟူ၍၎င်း၊

ရုပ်နှင့်စပ်သော အတ္တဒိဋ္ဌိ(သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ၄-ပါး)၊ ထို့အတူ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့နှင့် စပ်၍ဖြစ်သော အတ္တဒိဋ္ဌိ လေးပါးစီအားဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိ ၂၀-ကို ထိုဉာဏ်ဖြင့် ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်အားဖြင့် ပယ်စွန့်ပြီးဖြစ်လေ၏။

၂။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်

၎င်းနောက် အလောင်းတော်၏ စိတ်အစဉ်ကို သတ္တဝါတို့၏ စုတိ၊ပဋိသန္ဓေကို သိမြင်နိုင်သည့် စုတူပပါတဉာဏ်၊ ကံအားလျော်စွာ လားရောက်ကြရသော သတ္တဝါတို့၏ အကြောင်းအရင်း အခြေခံဖြစ် သည့် ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံတို့ကို ဝေဘန်သိမြင်နိုင်သော ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာရန် ညွတ်တော်မူ၏။

[မှတ်ချက်။ ။ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်နှင့် စုတူပပါတဉာဏ်သည် အတူတူပင် ဖြစ်၏။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ပြည့်စုံလာ လျှင် ယထာကမ္မူပဂဉာဏ်နှင့် အနာဂတံသဉာဏ်များလည်း ပြည့်စုံလေတော့၏။]

ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ခေါ်သည့် စုတူပပါတဉာဏ်ဖြင့် စုတေခါနီး သတ္တဝါတို့ကို၎င်း၊

ပဋိသန္ဓေနေပြီးစ သတ္တဝါတို့ကို၎င်း၊ အမျိုးဇာတ်အနွယ် စသည်အားဖြင့် အောက်တန်းကျနေသူ၊ အထက်တန်းရောက်သူ တို့ကို၎င်း၊ ရုပ်အဆင်းလှသူ၊ မလှသူတို့ကို၎င်း၊ သုဂတိဘုံ ဒုဂ္ဂတိဘုံသို့ ရောက်သူတို့ကို၎င်း၊ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသူ ဆင်းရဲသူတို့ကို၎င်း မြင်တော်မူ၏။

ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် အပါယ်ဘုံ၌ ဆင်းရဲဒုက္ခခံစားနေရသူတို့ကို မြင်တော်မူပြီးလျှင် “ဤ အပါယ်ဘုံသား သတ္တဝါတို့သည် အဘယ်သို့သောကံကို ပြုခဲ့ကြ၍ ဤမျှကြောက်မက်ဖွယ်

ကောင်းသည့် ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားနေရကုန်သနည်း”ဟု ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ ၎င်းတို့၏ အကုသိုလ်ကံများကို သိမြင်နိုင်သော ယထာကမ္မူပဂဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ထို့အတူ လူ့ဘုံ, နတ်ဘုံ, ဗြဟ္မာ့ဘုံ၌ ချမ်းသာကို ခံစားနေကြရသော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ရှေးကံကို ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ၌လည်း ထိုသတ္တဝါတို့၏ ရှေးကုသိုလ်ကံကို သိမြင်နိုင်သော ယထာ-ကမ္မူပဂဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် အလောင်းတော်၏ သန္တာန်၌ “သတ္တဝါတို့၏ စုတိ-ပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်း တတ်သော အဝိဇ္ဇာဓာတ် ကင်းပြတ်လေ၏။ ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်လျှင် အခြေခံရှိသော ယထာကမ္မူပဂ-အဘိညာဉ်ဖြင့် သတ္တဝါတို့၏ ရှေးအတိတ်ကံ အကြောင်းမှန်ကို ဝေဘန်ချဲ့ထွင် အလင်းပေါက် သိမြင်-တော် မူရကား ယုံမှားခြင်း ၁၆-ပါးကိုလည်း ပယ်ရှားပြီး ဖြစ်လေတော့၏။

ယုံမှားခြင်း ၁၆-ပါး

အတိတ်ဘဝ၌ ယုံမှားခြင်း ၅-မျိုး

၁။ ငါသည် ရှေးအတိတ်ကာလက ဖြစ်ခဲ့ဖူးသလော၊

၂။ မဖြစ်ခဲ့ဖူးလော၊

၃။ ဖြစ်ခဲ့ဖူးလျှင် မင်း,ပုဏ္ဏားစသည်တို့တွင် ဘယ်အမျိုးဇာတ်မှာ ဖြစ်ခဲ့ပါသနည်း၊

၄။ ဘယ်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ဖြစ်ခဲ့ပါသနည်း၊

၅။ ဟိုလွန်ခဲ့သည့် တတိယဘဝက ဘယ်ဇာတ်,ဘယ်ပုံဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ဒုတိယဘဝ၌လည်း ဘယ်လိုများ

ဖြစ်ခဲ့ပါသနည်း။

မှတ်ချက်။ ။အနာဂတ်အတွက်လည်း အတိတ်နည်းတူ ၅-မျိုး ယူပြန်၏။

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ယုံမှားမှု ၆-မျိုး

၁။ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ဖြစ်သော ခန္ဓာကိုစွဲ၍ သို့လော သို့လော တွေးတောခြင်း၊

၂။ ငါဟုတ်မှ ဟုတ်ရဲ့လား၊

၃။ ငါမဟုတ်ဘဲ ရှိရော့သလား၊

၄။ ဘယ်လို အမျိုးဇာတ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ (မင်းမျိုးလား, ပုဏ္ဏားမျိုးလား)

၅။ ငါ့အတ္တသည် ဘယ်လို ပုံသဏ္ဍာန် ရှိပါလိမ့်မည်နည်း၊

၆။ ဤအတ္တခေါ်သော သတ္တဝါသည် ဘယ်ဘဝက လာခဲ့၍ ဘယ်ဘဝသို့ သွားမှာပါနည်း။

(မူ-ပဏ်၊၁၊ပါ၊ ၁၀။ ဋ္ဌ၊၂၊ပ၊၇၁။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ဒု၊၂၃၄။ စူဠနိ၊ဋ္ဌ၊၉၄။ မဟာနိ၊ပါ၊၃၂၉။)

၃။ အာသဝက္ခယဉာဏ်

ကဆုန်လပြည့်နေ့ညဉ့်၏ မိုးသောက်ယံအချိန်၌ မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာတရား
ပွားများအားထုတ် တော်မူလေသည်။ အားထုတ်ပုံမှာ-

အာဏာခေတ်ဟု ဆိုအပ်သော စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းအတွင်း လူနတ်ဗြဟ္မာ
သတ္တဝါတို့ မည်မျှပင် များစေကာမူ ပရမတ္ထသဘာဝ အနေအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရစသော
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ ၁၂-ပါး တရားတို့ကိုသာ မြင်တော်မူ၏။

အလောင်းတော်ဆင်ခြင်ကြည့်သောအခါ ဤတရားတို့ကို သာ ဝိပဿနာတင် ရှုရမည်ကို
သိတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် စကြဝဠာတိုက်တစ်သိန်းအတွင်း ဖြစ်နေကြ သော သတ္တဝါတို့
ခန္ဓာအစဉ်ဝယ် ဖြစ်နေကြသော ပရမတ္ထတရားတို့ကို ဝိပဿနာရှုရာ အဝိဇ္ဇာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း၊
သင်္ခါရပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဗ္ဗာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊
ဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ-ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းအားဖြင့် **ကုဋေ တစ်သန်း-နှစ်သိန်း**တို့ကို ဝိပဿနာ
ရှုတော်မူ၏။

၎င်းနောက် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အင်္ဂါ ၁၂-ပါး၌ တစ်ပါးစီကို **အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ**ဟူ၍
ဝိပဿနာဉာဏ် သုံးပါးစီ ရှုပြန်သောကြောင့် ကုဋေတစ်သန်း-နှစ်သိန်းကို သုံးဖြင့်မြှောက်လျှင်
မဟာဝဇီရ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပေါင်း ကုဋေသုံးသန်း-မြောက်သိန်း ဖြစ်လေ၏။

ထို့နောက် အာနာပါန စတုတ္ထဈာန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၊ ၎င်းမှပြန်ထကာ ခန္ဓာငါးပါးတို့၌
ဥဒယဗ္ဗယစသော အထက်ဝိပဿနာဉာဏ်များကို ဖြစ်ပွားစေတော်မူ၏။ ၎င်းနောက်
မဂ်ဉာဏ်လေးပါး အစဉ်အတိုင်းတက်ကာ အာသဝက္ခမအမည်ရှိသော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သို့
ဆိုက်ရောက်ပြီး သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရရှိတော်မူလျက် လောကသုံးပါး၌ ဘုရားအဖြစ်သို့
ရောက်တော်မူ၏။ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူသည့်နှင့် တပြိုင်နက် အာရုံတက်တော့သည်။
(ကဆုန်လဆုတ် ၁-ရက်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် မဟာဗောဓိပင်တစ်ဝိုက် ၇-ပတ် သီတင်းသုံး

(၁) ပလ္လင်္ကသတ္တာဟ

ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ကဆုန်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့ပတ်လုံး ဖလသမာပတ်ချမ်းသာဖြင့်
နေတော်မူ၏။ ထိုည ညဉ့်ဦးယံမှစ၍ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ+ပဋိလုံတို့ကို အပြန်ပြန် အလှန်လှန် ဆင်
ခြင်တော်မူကာ ထိုပလ္လင်ထက်မှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာကို ဝင်စားလျက်
သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

(၂) အနိမိသ သတ္တာဟ

အချို့သော ပုထုဇဉ်နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် “မြတ်စွာဘုရားသည် ယခုထက်တိုင် ပလ္လင်တော်မှ မထ သေး။ ဘုရားဖြစ်ရန် အခြားဂုဏ်ကျေးဇူးများ ရှိကုန်သေးသလော”ဟု ယုံမှားမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်၏။ ၎င်းကို ပယ်ဖျောက်ရန် ကဆုန်လဆုတ် (၈)ရက်နေ့တွင် ပလ္လင်မှထကာ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ ရေမီး အစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြတော်မူ၏။ (ကပိလဝတ်၌ ဆွေမျိုးတို့အား တစ်ကြိမ်၊ သာဝတ္ထိမြို့ သရက်ဖြူပင်ရင်း၌ တိတ္ထိတို့အား တစ်ကြိမ်အားဖြင့် အားလုံး ၃-ကြိမ်)

၎င်းနောက် ကောင်းကင်မှသက်ဆင်း၍ မဟာဗောဓိပင် အရှေ့မြောက်ယွန်းယွန်းအရပ်၌ မတ်မတ်ရပ်လျက် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ဆည်းခဲ့သော ပါရမီတော်တို့၏ အကျိုးဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်နှင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရတော်မူရာ ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်တော်မြတ်ကို မမှိတ် သော မျက်လုံးဖြင့် ၇-ရက်ပတ်လုံး ကြည့်တော်မူ၏။ ထိုအရပ်သည် အနိမိသစေတီဟု အမည်တွင် လေ၏။

(၃) စင်္ဂါမသတ္တာဟ

ထို့နောက် တတိယမြောက်သတ္တာဟ၌ မဟာဗောဓိပင်နှင့် အနိမိသစေတီအကြား အရှေ့ အနောက် အလျားရှိသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ဖန်ဆင်းအပ်သည့် ရတနာစင်္ကြံတော်၌ ဖလသမာပတ် ဝင်စားရင်း စင်္ကြံလျှောက်ကာ ၇-ရက်ပတ်လုံး ကုန်လွန်စေ၏။ ထိုအရပ်သည် ရတနာစင်္ဂါမစေတီဟု အမည်တွင်လေ၏။

(၄) ရတနာဃရ သတ္တာဟ

၎င်းနောက် စတုတ္ထမြောက်သတ္တာဟ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဗောဓိပင်မှ အနောက်မြောက် ထောင့်အရပ် (ပေ ၃၀၀-ခန့်အကွာ)၌ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာဃရ ရွှေအိမ်တော်၌ သီတင်းသုံးတော်မူကာ အဘိဓမ္မာတရားများကို ဆင်ခြင်တော်မူ၏။ ပဋ္ဌာန်းကျမ်းကြီးကို ဆင်ခြင်သော အခါ ကိုယ်တော်မှ ရောင်ခြည်တော်များ ထွက်ပေါ်လာ၏။ ထိုအရပ်သည် ရတနာဃရစေတီဟု အမည် တွင်လေ၏။

(၅) အပေါလ သတ္တာဟ

(က)ဟုံဟင်္ဂပုဏ္ဏားရောက်လာ

ပဉ္စမမြောက်သတ္တာဟ၌ မဟာဗောဓိပင်၏ အရှေ့တည့်တည့်(ပေ ၂၀၀-ခန့်)အရပ်၌ အဇာပါလ ညောင်ပင်(ဆိတ်ကျောင်းသားများ လာရောက် နားနေရာညောင်ပင်)သို့ ကြွတော်မူ၍ ၇-ရက်ပတ်လုံး သမာပတ်ဝင်စားလျက် သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ထိုအချိန်၌ မာန်ခက်ထန်သည့် ဟုံဟင်္ဂပုဏ္ဏားရောက် လာပြီး-

“အရှင်ဂေါတမ... လောက၌ အဘယ်မျှသော တရားဖြင့် ဗြဟ္မဏခေါ် သူမြတ်စင်စစ် ဖြစ်နိုင်ပါ

သနည်း။ သူမြတ်ဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောတရားကား အဘယ်ပါနည်း”ဟု
လာရောက် မေးမြန်း၏။ သို့သော် ထိုပုဏ္ဏားကား တရားရမည်သူမဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ထိုပုဏ္ဏားကို
တရားနာမည့်သူ အရာမထားဘဲ ထိုပုဏ္ဏားမေးသော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အောက်ပါအတိုင်း
ကျူးရင့် တော်မူ၏။

“အကြင်ရဟန္တာသည် မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးဖြစ်၏။ တဟုံဟုံ မာန်မူခြင်းကို မပြုတတ်။
ကိလေသာမည် ဖန်ရည်စိုစွတ်ခြင်းမှလည်း ကင်း၏။ ဘာဝနာကမ္မဋ္ဌာန်း
စီးဖြန်းအားထုတ်သော စိတ် လည်းရှိ၏။ ဝါ- သီလသံဝရဖြင့် စောင့်ထိန်းအပ်သော
စိတ်နှလုံးလည်း ရှိ၏။ မဂ်ပညာတို့၏ အဆုံး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၏။
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော မဂ်အကျင့်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဖြစ်၏။
ထိုရဟန္တာသည် ဟုတ်မှန်သောသဘောဖြင့် ငါ“ဗြဟ္မဏ”ဟူသော စကားကို
ပြောဆိုထိုက်၏။ ယင်း ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကား လောကအားလုံးဝယ် တစ်စုံတစ်ခုသော အာရုံ၌
တပ်မက်မှုစသည် ဖြစ်ပွားခြင်းတို့ မရှိကုန်။

(ခ)မာရ်နတ်ရောက်လာ

ဘုရားရှင် အပေါလညောင်ပင်ရင်း၌ နေစဉ် မာရ်နတ်မင်းသည် ၇-နှစ်ကြာ(ဒုက္ကရစရိယာ
၆-နှစ်၊ ယခု ဘုရားဖြစ်ပြီး ၁-နှစ်ကာလကို ဆိုလိုသည်) ဘုရား၌ အပြစ်ရှာရန် တချိန်လုံး
လိုက်ကြည့်နေခဲ့ပါသော် လည်း မတွေ့သဖြင့် ဘုရားထံမှောက် လာရောက်ပြောပုံကား-

“အို ရဟန်းဂေါတမ... သောကတရား လွမ်းမိုးနှိပ်စက်သည်ဖြစ်၍ ဤတောအရပ်ဝယ်
အကြံမှိုင့်
ကာ ဝိုင်နေဘိသလော။ သင်သည် အရာ,အထောင်သော ဥစ္စာများ ဆုံးရှုံးခဲ့လေသလော။
သို့မဟုတ်... အရာ,အထောင်သော ဥစ္စာကို လိုချင်တောင့်တကာ အကြံမှိုင့်၍
ဝိုင်နေဘိသလော။
သို့မဟုတ်... မြို့ရွာအတွင်း လွန်လွန်မင်းမင်း အကုသိုလ်အမှု ပြုခဲ့မိသဖြင့် သူတပါးတို့၏
မျက်
နှာကို မကြည့်ဝံ့ဘဲ ဤတောထဲ လာရောက်ကာ ကြံမှိုင့်၍ နေလေဘိသလော။
အဘယ့်ကြောင့်
လူအများနှင့် မိတ်ဆွေဖွဲ့မှုကို မပြုလေသနည်း? သင့်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်နှင့်မျှ
မေတ္တာရင်းနှီး
မိတ်ဖွဲ့ခြင်း အလျင်းမရှိပါတကား...”

ဟု လျှော်ထားလေ၏။ ထိုအခါ ဘုရားရှင်က-

“အို မာရ်နတ်... ငါဘုရားသည် သောက၏ အကြောင်းရင်းတရား မှန်သမျှကို တူးဖြိုဖျက်ဆီးပြီး

လျှင်, အကုသိုလ်ဟူ မြူမှုမရှိပဲ စိုးရိမ်ခြင်းကင်းလျက် ဈာန်နှစ်ပါးကို ဝင်စားလျက်သာ ငါနေ၏။

ငါဘုရားသည် ဘဝတဏှာကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်တောက်ပြီးလျှင် တွယ်တာတပ်မက်ခြင်း အလျင်း

မရှိပဲ ဈာန်နှစ်ပါးကို ဝင်စားလျက်သာ ချမ်းသာစွာနေ၏။ (သင်ထင်သလို ဥစ္စာရှုံးသဖြင့် သောက

ရောက်ကာ, ဥစ္စာလိုချင်သဖြင့် လောဘတပ်ကာ ငါအကြံမိုင်းနေသည် မဟုတ်။)

တဖန် မာရ်နတ်က ထပ်၍-

“အို ရဟန်းဂေါတမ... အကယ်၍ သင်သည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ဘေးကင်းရာ လမ်းကောင်း

ကို သိခဲ့လျှင် သင်တစ်ဦးတည်းသာ သွားပါလော။ အဘယ့်ကြောင့် သူတပါးတွေကို ဟောဖော်ချေ

ချွတ်ဖို့ လိုရသေးသနည်း”ဟု

ပြောဆိုကာ အတွန့် တက်လာပြန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက-

“အို မာရ်နတ်... သင်သည် မည်သို့ ဟန့်တားစေကာမူ ငါသည် ဘဝ၏တဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့

တက်လှမ်းလိုသူ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့က သေခြင်းကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း လမ်း ကောင်းကို မေးမြန်းခဲ့လျှင် ထိုသတ္တဝါတို့အား နိဗ္ဗာန်လမ်းကို ဖြေကြား

ညွှန်ပြမည်သာဖြစ်၏။”

ဟု ပြောဆိုလိုက်သဖြင့် လက်လျှော့အရှုံးပေးကာ ပြန်သွားလေ၏။ (မာရသံယုတ်၊ သတ္တဝဿာနုဗန္ဓနသုတ်)

(ဂ) သမီးသုံးဖြာ စစ်ကူလာ

မာရ်နတ်ကြီး လက်လျှော့ပြန်သွားပြီးနောက် စိတ်ညစ်ကာ အကြံမိုင်းလျက် မြေကြီးပေါ်၌ တုတ်ဖြင့် တောင်ခြစ်, မြောက်ခြစ် လုပ်နေစဉ် တဏှာ, အရတီ, ရဂါဟူသော သမီးသုံးယောက် ရောက် လာကြ၏။ အကြောင်းစုံ မေးမြန်းသောအခါ သူ့ဖခင် ဘုရားကို ရှုံးနှိမ့်ခဲ့ကြောင်း သိရ၏။ ထိုအခါ သမီး သုံးယောက်က စိတ်မပူရန် ပြောဆိုပြီး သူတို့၏ မာယာအစွမ်းဖြင့် ဖြားယောင်းသွေးဆောင်၍ ရဟန်း ဂေါတမကို မိမိနယ်ပယ်သို့ ပြန်ခေါ်လာမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ မာရ်နတ်ကြီးက ရဟန်းဂေါတမသည် ကိလေသာကုန်ပြီးသူသာ ဖြစ်၍ သင်တို့သွားလည်း ရနိုင်မည်မဟုတ်ကြောင်း သမီးသုံးယောက်အား ပြောလိုက်သေး၏။ မာရ်နတ်သမီးသုံးယောက် ရောက်လာပြီး ပုံစံမျိုးစုံဖြင့် လုပ်ပြပြီး “အရှင်ရဟန်း... အရှင်မြတ်၏ ခြေရင်း၌ ဝပ်စင်းကာ အလုပ် အကျွေး ပြုပါရစေ”ဟု ပြောဆိုလာ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် မျက်စိမှိတ်ကာ ဖလသမာပတ် ချမ်းသာကို ဝင်စားလျက် နေတော်မူလိုက်၏။ ထို့နောက် မာရ်နတ်သမီး သုံးယောက်တို့လည်း လှည့်ပတ် ဖြားယောင်းလို့ မရမှန်းသိသဖြင့် ပြန်သွားကြလေ၏။ (မာရသံယုတ်၊ မာရမိတုသုတ်။)

(ဃ) မာရ်နတ်တခါ ပြန်ရောက်လာ

မြတ်စွာဘုရား ဘုရားဖြစ်ပြီးခါစ ထိုအပေါ်လ ညောင်ပင်ခြေရင်း၌ နေစဉ်ပင်လျှင် “ငါသည် အလွန်ပြုနိုင်ခဲ့သော ဒုက္ကရကာရိကာ(ဒုက္ကရစရိယ)အကျင့်မှ လွတ်မြောက်လေပြီ။ အကျိုးစီးပွား လားလားမျှ မရှိသည့် ဤအကျင့်မျိုးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့လေပြီ။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကိုလည်း မုချပိုင်ပိုင် ရခဲ့လေပြီ။ ကိလေသာခပင်း အညစ်အကြေး တသင်းမှလည်း လွတ်မြောက်ခဲ့လေပြီ”ဟု အကြံဖြစ်တော် မူ၏။ ထိုအခါ မာရ်နတ်လာ၍-

“သူသူ ငါငါ သတ္တဝါတို့သည် အပူတပြင်း အားထုတ်ကျင့်ကြံခြင်း(တပအကျင့်)မှ ကွေကွင်း ရှောင် ဖယ်ကြသဖြင့် မစင်ကြယ်ကြကုန်။ အို ရဟန်း...၊ သင်သည် ထိုတပအကျင့်မှ ရှောင်ဖယ်လာခဲ့ သည် ဖြစ်၍ မစင်ကြယ်ပါဘဲလျက် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် စင်ကြယ်၏ဟု မှတ်ထင်နေဘိ၏။ သင် သည် စင်ကြယ်ရန်လမ်းကြောင်းမှ ကောင်းကောင်းကြီး ချွတ်လွဲခဲ့လေပြီတကား”ဟု

လာလျှောက်၏။ ထိုအခါ ဘုရားက မာရ်နတ်ကြီးကို မိန့်တော်မူလိုက်၏။

“နတ်တို့ဘုံနန်း မျှော်မှန်းကျင့်အပ်သောကြောင့် အမရမည်သော (ဝါ) မသေရာဘုံဌာန ထွက်ရပ် ပေါက်လမ်းသို့ မျှော်မှန်းကာ ပြုကျင့်အပ်သောကြောင့် အမရမည်သော အပူတပြင်းကျင့်ရသည့် အတ္တ-ကိလမထာနုယောဂ အကျင့်ဟူသမျှကို အကျိုးစီးပွားနှင့် လုံးဝပင် မစပ်သွယ်ဟု ဉာဏ်ဝယ်ထင်လင်း သိ မြင်တော်မူခြင်းကြောင့် အလျင်းပယ်စွန့်တော် မူခဲ့၏။ မှန်၏။ အတ္တကိလမထာနုယောဂအကျင့်သည် ကုန်းခေါင်ခေါင် သဲသောင်ပြင်၌ တက်နှင့် ထိုးဝါးသည် အကျိုးမများသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ တပအကျင့်သည် အတ္တကိလမထ အကျင့်မျိုး၌ ပါဝင်၏။ (အမရံ တပန္နိ အမရတပံ အမရဘာဝတ္ထာယ ကတံ လူခတပံ, အတ္တကိလမထာနုယောဂေါ။ သံ၊ဋ္ဌ၊၁၊၁၅၅။)

(င) တရားကိုသာ ဂါရဝပြုနေရန် အကြံဖြစ်

မြတ်စွာဘုရားသည် အပေါလညောင်ပင်၌ နေစဉ် “သူတပါး၌ ရိုသေရမည့်သူ မရှိဘဲ နေခြင်း သည် မကောင်း။ မည်သူ့ကို အရိုအသေပြုကာ ဆည်းကပ်ရပါအံ့နည်း”ဟု ဆင်ခြင်သောအခါ လောက၌ မိမိထက် သီလ,သမာဓိ,ပညာ စသောဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်သူကို မတွေ့။ ထို့ကြောင့် မိမိထိုးထွင်းသိအပ် ပြီးသော တရားကိုသာလျှင် အရိုအသေပြု၍ နေရမူ ကောင်းလေစွဟု အကြံဖြစ်ပေါ်လာ၏။

ထိုအခိုက် သဟမ္ပတိဗြဟ္မာပြီး ရောက်လာပြီး “ရှေးအတိတ်က ဘုရားရှင်များလည်း တရားကိုပင် အလေးအမြတ်ပြု၍ နေခဲ့ကြပါသည်ဘုရား။ နောင်အနာဂတ်ပွင့်တော်မူမည့် ဘုရားရှင်များလည်း တရား ကိုပင် အလေးအမြတ်ပြု၍ နေကြပါလိမ့်မည်ဘုရား။ အရှင်ဘုရားလည်း တရားကိုသာ အလေးအမြတ် ပြုကာ နေတော်မူစေချင်ပါသည်ဘုရား”ဟု လျှောက်ကြားသွားလေ၏။ (ဗြဟ္မဏသံယုတ်၊ ဂါရဝသုတ်။)

(၆) မုစလိန္န သတ္တာဟ

၆-ခုမြောက် သတ္တာဟတွင် ဆိတ်ကျောင်းညောင်ပင်ရင်းမှ ထတော်မူကာ မဟာဗောဓိပင်၏ အရှေ့တောင်ဘက် မုစလိန္နာအိုင်အနီး ကျည်းပင်ရင်းသို့ ကြွတော်မူပြီးလျှင် ၇-ရက်ပတ်လုံး အရဟတ္တ ဖိုလ်ချမ်းသာကို ခံစားတော်မူ၏။

ထိုစဉ်အခါ အခါမဲ့မိုးကြီး ရွာသဖြင့် မုစလိန္နာနဂါးမင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားအတွက် သင့်တော် သော နေရာကို စဉ်းစားသောအခါ “ငါသည် ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြီးသော ရတနာပြုဿဒ်ကြီးကို ဖန်ဆင်း ၍ လှူဒါန်းခဲ့သော အကျိုးကြီးလိမ့်မည် မဟုတ်။ ငါ၏ကိုယ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ဝေယျာဝစ္စကောင်းမှု ပြုလုပ်ပေအံ့”ဟု စဉ်းစားပြီး ဘုရားရှင်အား ရာသီဥတုဒဏ်, မှက်ခြင်ယင် စသည်တို့ မထိပါးအောင် ပြုဿဒ်ကြီးတမျှ ကြီးမားသော အရပ်ကို မိမိခန္ဓာကိုယ်ဖြင့် ခွေရစ်ကာ ဦးခေါင်းထက်၌ ပါးပျဉ်းဖြင့် မိုးအုပ် ထားလေ၏။ ၇-ရက်စေ့၍ ရာသီသာယာသောအခါ နဂါးအသွင်ကို ဖျောက်ပြီး လှပတင့်တယ်သော လုလင်ငယ် လူ့အသွင်ဖြင့် ဘုရားရှင်ကို ချဉ်းကပ်ရိုခိုးလေ၏။

ထို(၇)ရက်အတွင်း မြတ်စွာဘုရားသည် “ဖလသမာပတ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားနေသော သူ့အား ရောက်လေရာရာ အရပ်တိုင်းမှာ ချမ်းသာ၏”ဟု သိမြင်ကာ ဂါထာတို့ဖြင့် ကျူးရင့်တော်မူခဲ့၏။

(၇) ရာဇာယတန သတ္တာဟ

ခုနစ်ခုမြောက်သော သတ္တာဟ၌ ကျည်းပင်ရင်းမှ ထ၍ မဟာဗောဓိပင်၏ တောင်ဘက်(ကိုက် ၂၀-ခန့် အကွာ)၌ရှိသော လင်းလွန်းပင်သို့ ကြွရောက်သီတင်းသုံးတော်မူကာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ခံစား တော်မူလျက် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

(ယခုလက်ရှိ လင်းလွန်းပင်မှာ မြန်မာနိုင်ငံမှ ခြေလျင်တောင်တက်အသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်မှူးကြီးလှအောင်မှ စိုက်ပျိုးလှူဒါန်းထားသည်။)

တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့ ရောက်လာခြင်း

၄၉-ရက်ပြည့်မြောက်သော ဝါဆိုလဆန်း ၅-ရက်နေ့တွင် ဥက္ကလာပတိုင်းမှ တပုဿနှင့် ဘလ္လိက ကုန်သည်ညီနောင်တို့ ရောက်လာကြ၏။ သူတို့ပါလာသော မုံကြွက်နှင့် ပျားဆုပ်မုံများကို ကပ်လှူပြီး လျှင် နောက်အခါ သူတို့အတွက် အမြဲမပြတ် ဆည်းကပ်ပူဇော်ရန် ပူဇော်ဖွယ်ရာ ဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်ခုခုကို ချီးမြှင့်ပေးသနားပါရန် တောင်းပန်သဖြင့် ဦးခေါင်းတော်ကို လက်ျာလက်ဖြင့် သုံးသပ်တော်မူကာ ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို ပေးသနားတော်မူလိုက်၏။

ထိုကုန်သည်ညီနောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံမှ ဘုရားနှင့်တရား သရဏဂုံနှစ်ပါး ဆောက်တည်သွားကြသဖြင့် လောက၌ ပထမဦးဆုံး သရဏဂုံနှစ်ပါး ဆောက်တည်သူများ ဖြစ်ကြသည်။

အဇပါလညောင်ပင်ရင်းသို့ ပြန်ကြွပြီး တရားတော်ကို ဆင်ခြင်

၄၉-ရက် လွန်မြောက်၍ ရက် ၅၀-မြောက်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၆-ရက်နေ့ နံနက်တွင် လင်းလွန်းပင်ရင်း မှ အဇပါလညောင်ပင်ရင်းသို့ ပြန်ကြွ၏။ ၎င်းနောက် တရားကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ-

“ငါဘုရားသိအပ်သော သစ္စာလေးပါး တရားကား နက်နဲ၏။ မြင့်မိုရ်တောင်ကြီးဖြင့် ဖုံးအုပ်ထား သည့် မုန်ညင်းစေ့ပမာ မြင်နိုင်ခဲ့လှ၏။ သိနိုင်ခဲ့၏။ ငြိမ်းချမ်းလှ၏။ မွန်မြတ်လှ၏။ တွေးခေါ် ကြံဆသူတို့ သက်ဝင်နိုင်သော တရားမဟုတ်။ (ပညာဖြင့်သာ သက်ဝင်နိုင်သော တရားဖြစ်၏။) သိမ်မွေ့လှ၏။ ကောင်းစွာကျင့်ဘိ ပညာရှိတို့သာ သိမြင်အပ်သော တရားဖြစ်၏။ သတ္တဝါတို့သည် အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ် တရားတို့၌သာ တွယ်တာနှစ်ခြိုက် ပျောက်ပိုက်ကြ၏။ ကြောင်းကျိုး ဆက်စပ် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို နားလည်သဘောပေါက်ရန် မလွယ်။ ရုပ်နာမ်ခပ်သိမ်း ချုပ်ငြိမ်း ရာ နိဗ္ဗာန်တရားကို သိမြင်ဖို့ အရေးကား ပိုလို့ ဝေးလှချေ၏။ ငါဘုရားဟောသော်လည်း သိမြင် နိုင်ကြလိမ့် မဟုတ်။ ပင်ပန်းရုံသာ ရှိချေလိမ့်မည်”ဟု

အကြံဖြစ်တော်မူ၏။

တရားမဟောရန် စိတ်ညွတ်ခြင်း အကြောင်း ၃-ချက်

- ၁။ သတ္တဝါတို့ သန္တာန်၌ ကိလေသာ ထူပြောခြင်း၊
- ၂။ တရားတော်၏ အလွန်နက်နဲခြင်း၊

၃။ ကိုယ်တော်မြတ်၏ တရားတော်၌ အလွန်ရိုသေခြင်း၊

လုံးဝ စိတ်လျှော့ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ရှင်းလင်းချက်များ

မိလိန္ဒပညာကျမ်း၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ စိတ်တော်၌ဖြစ်ခြင်းဟူသည် “အဘယ်တရားကို များ သတ္တဝါတို့အား ဟောရပါမည်နည်း။ ဘယ်လိုနည်းလမ်းဆင်၍ ဟောရပါမည်နည်း”ဟု သတ္တဝါတို့၏ တရားသိနိုင်ရေးကို ကြံတွေးဆင်ခြင်သည့် စိတ်အစဉ်မျှသာ ဖြစ်၏။ “တရားမဟောတော့”ဟု စိတ်ကို ဒုန်းဒုန်းချလိုက်ခြင်း မဟုတ်ဟု ဆိုထားပေသည်။

တနည်း

(၁) ဘုရားရှင်၏ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ သနားကြင်နာခြင်း မဟာကရုဏာတော်တည်းဟူသော အဇ္ဈိတ္တကနိဒါန်း၊ (၂) တလောကလုံး အလေးပြုအပ်သော ဗြဟ္မာမင်း၏ တောင်းပန်ခြင်းဟူသော ဗြဟ္မ-ယာစန တည်းဟူသော ဗာဟိရနိဒါန်းဟူ၍ နိဒါန်း ၂-မျိုးရှိရာ ပထမနိဒါန်းသာ ပြည့်စုံသေး၏။ ဒုတိယ နိဒါန်း မပြည့်စုံသေး။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာမင်း၏ တောင်းပန်ခြင်းဟူသော ဗာဟိရနိဒါန်းသို့ ရောက်မှသာ တရားဟောဖို့ရန် စိတ်ညွတ်တော်မူ၏။

ဘုရားမပွင့်မီ သာသနာပ၌ ရသေ့၊ပရိဗိုဇ်၊လူဝတ်ကြောင်များသည် ဗြဟ္မာကို အလေးပြု၍ ကိုးကွယ်ကြ၏။ တလောကလုံး အလေးပြုအပ်သော ဗြဟ္မာကြီးက ကိုင်းရှိုင်းလာလျှင် တလောကလုံးပင် မြတ်စွာဘုရားကို ကိုင်းရှိုင်းရိုသေ လာပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာမင်း၏ တောင်းပန်မှုကို စောင့်ဆိုင်း နေခြင်းဖြစ်၏။

[သဟမ္ပတိဗြဟ္မာဟူသည်။ ။ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက်က သဟကမည်သော မထေရ်မြတ်သည် ရူပ ပထမဈာန် ကို ရပြီး သေသောအခါ ရူပပထမဈာန်ဘုံ၌ အသင်္ချေယကပ် တစ်ကပ် အသက်ရှည်သော မဟာဗြဟ္မာကြီး ဖြစ်၏။ ထိုဗြဟ္မာကြီးကို ၎င်းဘုံသား ဗြဟ္မာများက ‘သဟမ္ပတိ ဗြဟ္မာ’ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ (သံ၊ဋ္ဌ၊၁၊ ၁၈၂။)]

သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီး တရားဟောရန် တောင်းပန်

မြတ်စွာဘုရား တရားမဟောရန် စိတ်ညွတ်တော်မူသည်ကို သိ၍ “မြတ်စွာဘုရား... လူနတ် ဗြဟ္မာတို့အား တရားဟောတော်မူပါ။ ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူမှုန် နည်းပါးသော သတ္တဝါများလည်း ရှိကြပါသေး၏။ ထိုသတ္တဝါတို့သည် တရားမနာရလျှင် မိမိတို့ရထိုက်သော မဂ်ဖိုလ်တရားများမှ ဆုံးရှုံးကြ ပါလိမ့်မည်။ တရားကို နားလည်နိုင်သော သတ္တဝါများလည်း ထင်ရှားရှိကြပါသေးသည် ဘုရား”ဟု လျှောက်ထားပြီး အောက်ပါဂါထာဖြင့်လည်း လျှောက်ထားပြန်၏။

“မြတ်စွာဘုရား... ရှင်တော်ဘုရား မပွင့်ပေါ်မီ ရှေးအခါက မဂဓတိုင်း၌ ကိလေသာ အညစ်အကြေး ရှိကြသည့် ပူရဏကဿပ စသော တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ယောက်တို့သည် တက္ကဝါဒဖြင့် ကြံဆအပ်သော မစင်ကြယ်သည့် မိစ္ဆာအယူတရားသည် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ။

သို့ဖြစ်၍ အရှင်ဘုရားသည် (ကဿပမြတ်စွာဘုရား ကွယ်သည်မှစ၍ ပိတ်ဆို့နေသော) အမြိုက် နိဗ္ဗာန် ဝင်ရန်မှန်လှ မဂ်တံခါးမကြီးကို ဖွင့်လှစ်တော်မူပါလော့။ ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အရှင်ဘုရား သိထားအပ်သည့် သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို နာကြားကြပါစေ...”

တိတ္ထိဆရာကြီး ၆-ယောက်တို့ အယူဝါဒ အကျဉ်းချုပ်

၁။ ပူရဏ ကဿပ၏ ဝါဒ

(တစ်ရာမြောက် မင်္ဂလာကျွန်ဖြစ်၍ အိမ်၌ လွတ်လပ်ခွင့်ပေးထား၏။ နောက်တော့ အိမ်မှထွက်ပြေး။ လမ်းမှာ ဓားပြများက အဝတ်လုယူခံရပြီး အဝတ်မပါဘဲ ရွာသို့ဝင်၊ ရောင့်ရဲတင်းတိမ်လှသည့် သူတော်ကောင်းကြီးဟု ထင်ပြီး စားသောက်ဖွယ်ရာများ လှူကြ၊ အဝတ်များပေးသော်လည်း အဝတ်မဝတ်ပဲနေ၍ သူတော်ကောင်း ထင်ကြတာ ဆိုပြီး မဝတ်ဘဲ ဆက်နေ၊ ဤသို့ဖြင့် ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်လာ။ ထို့ကြောင့် ပူရဏကဿပသည် အဝတ်မဝတ်သော အစေလက တက္ကတွန်းမျိုး ဖြစ်၏။

သူသည် တပည့်များစွာရှိ၏။ ဂိုဏ်းဆရာကြီး ဖြစ်၏။ ထင်ရှားကျော်ကြား၏။ အခြံအရံ တပည့် သာဝက ပေါများ၏။ အများက သူတော်ကောင်း(သာဓု/ဆာဓု)ဟု သမုတ်ကြ၏။ သိက္ခာဝါ ကြီး၏။ အသက်လည်း ကြီး၏။)

သတ်ဖြတ်နှိပ်စက်မှု၊ ခိုးယူဖောက်ဖျက်မှု၊ တိုက်ခိုက်လုယက်မှု၊ သားမယား ကျူးလွန်စော်ကားမှု၊ လိမ်လည်ပြောဆိုမှုများ ပြုလုပ်သော်လည်း ပြုလုပ်ရာမရောက်၊ ကမ္ဘာမြေပြင်ပေါ်ရှိ သတ္တဝါအားလုံးကို အသားပုံကြီး ဖြစ်သွားအောင် သတ်လျှင်သော်မှ မကောင်းမှုမဖြစ်။ စရိုက်ကြမ်းသည့် ဂင်္ဂါမြစ်၏ တောင် ဘက်ကမ်းသားတို့သည် အသက်ကို သတ်သော်လည်း မကောင်းမှုမဖြစ်။ သဒ္ဓါသီလ ကောင်းမွန်ကြသည့် ဂင်္ဂါမြစ်၏ မြောက်ဘက်ကမ်းသားတို့သည် အလှူဒါန ပြုကြသော်လည်း ကောင်းမှုကုသိုလ်မဖြစ်။

မှတ်ချက်။ ။ပူရဏ၏ ဝါဒသည် ကံကိုပယ်သော အင်္ဂါရီယဝါဒ ဖြစ်၏။

၂။ မက္ခလိ ဂေါသာလ၏ ဝါဒ

(နွားခြံ၌ မွေးလာ၊ တနေ့ ရွံ့ရှိသောလမ်း၌ ဆီအိုးလေး ကိုင်သွားစဉ် သူ့သခင်က “အမောင်- မလဲစေနဲ့”ဟု သတိ ပေးနေစဉ်ပင် လဲသွား၍ ကြောက်ပြီးထွက်ပြေး၊ သခင်ကလိုက်ပြီး ပုဆိုးစ ဆွဲဖမ်း၊ ပုဆိုးချွတ်ပြီး ထွက်ပြေး၊ နောက်တော့ အဝတ်မပါသည့် ဘာသာရေး ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်လာ။)

သတ္တဝါတို့သည် အကြောင်းမရှိဘဲ ညစ်ညူးခြင်း၊ စင်ကြယ်ခြင်း ဖြစ်ကုန်၏။
 မိမိပြုလုပ်မှုသည် မရှိ။ သူတပါးက ပြုလုပ်ပေးမှုသည် မရှိ။ ယောက်ျားတို့ ပြုလုပ်အပ်သည် မရှိ။
 ခွန်အား မရှိ၊ လုံ့လ မရှိ။ ယောက်ျားတို့စွမ်းအား မရှိ။ သတ္တဝါမှန်သမျှ စွမ်းအားမရှိ။
 သူ့သဘာဝအတိုင်းသာ ဖြစ်ကုန်၏။ လူမိုက် ဖြစ်စေ၊ ပညာရှိဖြစ်စေ မဟာကပ် ရှစ်သန်းလေးသိန်း
 ပြည့်သောအခါ သံသရာဒုက္ခ ကုန်ဆုံးသွားကြ၏။ ဆင်းရဲချမ်းသာ မှန်သမျှ တောင်းနှင့်
 ချင်ထားသလို ဖြစ်၏။ သံသရာ၏ အပိုင်းအခြားသည် အတိုး- အယုတ်၊ အပို-အလို မရှိ၊ ပိုင်းခြား
 ကန့်သတ်ပြီးသား ဖြစ်၏။ အပ်ချည်လုံးကို ပစ်လိုက်သောအခါ ကြိုး ရှိသရွေ့သာ လိမ့်ပြေးသကဲ့သို့
 လူမိုက်ဖြစ်စေ၊ ပညာရှိဖြစ်စေ ဆင်းရဲကို အချိန်ကာလစေ့လျှင် အဆုံး
 သတ်ကြလတ္တံ့။(ပညာရှိများလည်း ဒိထက် မစော၊ လူမိုက်များလည်း ဒိထက် မကြာဟု ဆိုလို၏။)

(မှတ်ချက်။ ။မက္ခလိ၏ ဝါဒသည် အကြောင်းကိုပယ်သော အဟေတုကဝါဒ။ အကြောင်းကို
 ပယ်လျှင် အကျိုးကိုလည်း ပယ်သည်သာ ဖြစ်၏။)

၃။ အဇိတ ကေသကမ္မလ၏ ဝါဒ

(ဘယ်သူမှ သူ့ကို အနိုင်မရ၊ သူကသာ အောင်နိုင်လို့ အဇိတ ဟုခေါ်၏။ လူဆံပင်ဖြင့်
 ယက်လုပ်ထားသော ကမ္မလာကြီးကို ဝတ်ထားသောကြောင့် ကေသကမ္မလ။)

ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ကြီးစွာသော ပေးလှူပူဇော်ခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ဧည့်သည်တို့အား
 လက်ဆောင်စသည် ပေးလှူခြင်း၏ အကျိုးမရှိ၊ ကောင်းကံ-မကောင်းကံနှင့် ၎င်းတို့၏ အကျိုးသည်
 မရှိ၊ ဤလောကသည် တစ်ပါးသောလောက၌ တည်နေသူတို့အတွက် မရှိ၊
 တစ်ပါးသောလောကသည် ဤ လောက၌ တည်နေသူတို့အတွက် မရှိ (သတ္တဝါတိုင်းမှာ
 ဤတစ်ဘဝသာ ရှိ၏ဟု ဆိုလို)၊ အမိ-အဖတို့၌ ကောင်း စွာပြုခြင်း၊ မကောင်းသဖြင့် ပြုခြင်း၏
 အကျိုးမရှိ၊ စုတေပြီးနောက် ဆက်ဖြစ်နိုင်သော သတ္တဝါ တို့သည် မရှိ၊ လောက၌
 ကောင်းစွာကျင့်ထားသဖြင့် ဤလောက တမလွန်လောကကို ကိုယ်တိုင်သိမြင် ပြီး ဟောပြနိုင်သော
 ရဟန်း-ပုဏ္ဏားတို့ မရှိကုန်၊ လူများသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါးမျှသာ ရှိပြီး၊ သေသော အခါ
 အတွင်းအဇ္ဈတ္တ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့သည် အပြင်ဗဟိဒ္ဓ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့နှင့် ပေါင်းစည်းသွား
 ကြ၏။ စိတ်ကား ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်သွား၏။ ရှိသမျှဂုဏ်၊ ရှိသမျှအပြစ်တို့သည်
 သင်္ချိုင်းရောက်လျှင် ဆုံးတော့၏။ လှူသမျှဒါနလည်း ပြာသာ အဆုံးရှိကုန်၏(ရှေးက
 မီးပူဇော်တတ်ကြ)၊ ဒါနဟူသည်လည်း လူတုံးများ သတ်မှတ်ထားခြင်းသာ ဖြစ်၏။ **အတ္ထိကဝါဒ**
 သမားများပြောသည့် “တမလွန်ရှိသည်၊ ကံကံ၏ အကျိုးရှိသည်”ဟု ပြောဆိုနေခြင်းသည်
 မုသားအတိသာ ဖြစ်၏။ လူမိုက်ဖြစ်စေ၊ ပညာရှိဖြစ်စေ၊ သေပြီး ပြတ်၊ ဘာမှ မရှိတော့။

(မှတ်ချက်။ ။အဇိတ၏ဝါဒသည် အကျိုးကိုပယ်သော နတ္ထိကဝါဒ ဖြစ်၏။)

၄။ ပကုဓ-ကစ္စာယန၏ ဝါဒ

(ပကုဓ,က သူ့နာမည်၊ ကစ္စာယန,က သူ့အမျိုးအနွယ် နာမည်၊ သူသည် ရေအေးသုံးခြင်းကို လုံးဝပယ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျင်ကြီးသွားပြီးလျှင် ရေနှေးမရက ရေမဆေးပဲ နေတတ်ကြ၏။ မြစ်ချောင်းများ ကူးပြီးလျှင် သီလ ပျက်သည်ဟု ဆိုကာ သံပုံစေတီတည်၍ သီလဆောက်တည်ကြ၏။)

ရေ, မြေ, လေ, မီး, ချမ်းသာ, ဆင်းရဲ, အသက်ဇီဝ ဟူသော ကာယအစုကြီး ၇-ပါး ရှိကုန်၏။ ထို အစုကြီး ၇-ပါးတို့သည် ပြုလုပ်ဖန်ဆင်းထားအပ်သည် မဟုတ်ကုန်။ ထာဝရ အမြဲတည်ကုန်၏။ တစ်စုံ တစ်ယောက်က သတ်၍ မရ။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဓားဖြင့်ခေါင်းဖြတ် သတ်ခဲ့သော ၎င်း၏ အသက်ဇီဝကို မသတ်နိုင်၊ ထိုကာယအစုကြီး ၇-ပါးတို့ အကြားသို့သာလျှင် ဓားသွား ကျသွားခြင်းဖြစ်၏။

၅။ သဗ္ဗယ-ဗေလဋ္ဌပုတ္တ၏ ဝါဒ

(သဗ္ဗယ,က သူ့နာမည်၊ ဗေလဋ္ဌ၏ သားဖြစ်၍ ဗေလဋ္ဌပုတ္တ၊ ၎င်းသည် ပရိဗိုဇ်အနွယ်မျိုး၊ ရပ်တကာလှည့်၍ ဝါဒရေးရာ ငြင်းခုံတတ်ကြ၏။ ၎င်းသည် ရှင်သာရိပုတ္တရာ, ရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့၏ ဆရာ ဟောင်း ဖြစ်သည်။)

သတ္တဝါသည် သေပြီးသည့်နောက်၌ (က) ရှိသည်ဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ (ခ) မရှိဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ (ဂ) အချို့ရှိသည်, အချို့မရှိဟုလည်း မဆိုနိုင်၊ (ဃ) ရှိသည်လည်း မဟုတ်, မရှိသည်လည်း မဟုတ်ဟု မဆိုနိုင်။ ဤသို့ သူ့ကိုမေးလျှင် တောင်မရောက် မြောက်မရောက် ဖြေ၏။

(မှတ်ချက်။ ။ သူသည် အမြဲရှိဝါဒကို ယုံကြည်သူ ဥပနိသျှဒ် ပညာရှင်များနှင့်လည်း တွေ့ဖူး၏။ အမြဲမရှိဝါဒ ဗုဒ္ဓတပည့်များနှင့်လည်း တွေ့ဖူး၏။ တချို့မြေ, တချို့မမြေဝါဒ လက်ခံသူ နိဂဏ္ဌဝါဒီများနှင့်လည်း တွေ့ဖူး၏။ ၎င်းတို့ထက် ပိုမိုပြည့်စုံသော ဝါဒတစ်ခုကို တည်ထောင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်၏။ သူ့ဝါဒသည် အမရာ မည်သော ငါးကဲ့သို့ ဖမ်းရခက်သော ဝါဒဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဇာတသတ်မင်းကြီးက သာမညဖလသုတ်၌ ပညာအမဲ့ဆုံးဝါဒဟု ကောက်ချက်ချ ထား၏။)

၆။ နိဂဏ္ဌ-နာဠပုတ္တ၏ ဝါဒ

(သူ့ကိုယ်သူ ကိလေသာ အနှောင်အဖွဲ့ ကင်းသူဖြစ်လို့ နိဂဏ္ဌ၊ နာဠ၏ သားဖြစ်လို့ နာဠပုတ္တ၊ ပါဠိတော်များ၌ မဟာဝီရ ဟူသော နာမည်ဖြင့် အသုံးများ၏။)

စောင့်စည်းမှု လေးမျိုး။ ။ အလုံးစုံသော ရေအေးကို တားမြစ်၏။ မကောင်းမှု အလုံးစုံကို တားမြစ်၏။ (၃) မကောင်းမှု အလုံးစုံတားမြစ်ခြင်းဖြင့် ပယ်ခွာ၏။ (၄) မကောင်းမှု အလုံးစုံတားမြစ်ခြင်းဖြင့် လွတ် မြောက်ရာကို တွေ့ပြီးဖြစ်၏။ ဤနိဂဏ္ဌ-နာဠပုတ္တကို

အထွဋ်အထိပ်သို့ ရောက်သောစိတ်ရှိသူ၊ စောင့် စည်းသော စိတ်ရှိသူ၊ တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသူဟု ယူဆကြ၏။

မှတ်ချက်။ ။ ၎င်း၏ဝါဒသည် အကုသိုလ်ပယ်၊ စောင့်စည်းခြင်းများကြောင့် သာသနာတော်နှင့် လျော်သောအကျင့်များ ရှိသော်လည်း အတ္တဝါဒကို အခြေခံထားသဖြင့် မိစ္ဆာဝါဒသာ ဖြစ်သည်ဟု ရှင်မဟာ-ဗုဒ္ဓဃောသ,က အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ဆိုထား၏။

(ဧတဿ ဝါဒေ ကိစ္ဆိ သာသနာနုလောမ္ဗိ အတ္ထိ, အသုဒ္ဓလဒ္ဓိတာယ ပန သဗ္ဗာ ဒိဋ္ဌိယေဝ ဇာတာ။ သ၊ဋ္ဌ၊

၁၅၁။)

ဗုဒ္ဓနှင့် ဂျိန (သို့)မဟာဝီရ (သို့)ဂျိန်းဘုရားတို့ နှိုင်းယှဉ်ချက်

- ၁။ ဗုဒ္ဓသည် သက္ကတိုင်း၊ ကပိလဝတ္ထုမြို့၊ သာကီယမင်းမျိုးမှ မင်းသားဖြစ်သည်။
ဂျိနသည် ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ ဝေသာလီမြို့၊ လိစ္ဆဝိမင်းမျိုးမှ မင်းသားဖြစ်သည်။
- ၂။ ဗုဒ္ဓသည် တစ်ဝမ်းကွဲနှမနှင့် လက်ထပ်၏။ သားတစ်ယောက်ရပြီး အသက်(၂၉)နှစ်တွင်တောထွက်၏။
ဂျိနသည် တစ်ဝမ်းကွဲနှမနှင့် လက်ထပ်၏။ သမီးတစ်ယောက်ရပြီး အသက်(၃၀)တွင် တောထွက်၏။
- ၃။ ဗုဒ္ဓသည် တောထွက်ရာတွင် ဃဋိကာရ ဗြဟ္မာမင်းလှူသော သင်္ကန်းကို ဆင်မြန်း၏။
ဂျိနသည် တောထွက်ရာတွင် နိဂဏ္ဏဂိုဏ်းဝင် ဘုန်းကြီးများကဲ့သို့ အဝတ်မစည်းရပေ။
- ၄။ ဗုဒ္ဓသည် တောထွက်ပြီး ဒုက္ကရစရိယာ ၆-နှစ်ကြာ ကျင့်ခဲ့၏။
ဂျိနသည် နိဂဏ္ဏဂိုဏ်းဝင်တို့၏ အဟိံသစသော အကျင့်များကို ၁၂-နှစ်ကြာ ကျင့်ခဲ့၏။
- ၅။ ဗုဒ္ဓသည် အာနာပါနကို အခြေခံပြီး ဝိပဿနာရှုကာ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ပြီး ဘုရားဖြစ်လာ၏။
ဂျိနသည် နိဂဏ္ဏခေါင်းဆောင် သေပြီးနောက် ထိုခေါင်းဆောင်နေရာယူကာ ဘုရားဖြစ်လာ၏။
- ၆။ ဗုဒ္ဓသည် တပည့်များအား ခန္ဓာ(ရုပ်)မှ သံယောဇဉ်ကင်းအောင် ဝိပဿနာလုပ်မှ နိဗ္ဗာန်ရမည်ဟု ဟော၏။
ဂျိနသည် တပည့်များအား (ခန္ဓာ)ကို ညှင်းဆဲမှ ကိလေသာတဏှာ ပြတ်ပြီး သန္တိသုခ ရမည်ဟု ဟော၏။ သို့ဖြင့် ဂျိန၏တပည့်(ဘုန်းကြီး)များသည် ကိလေသာပြတ်အောင် ယောက်ျားအင်္ဂါကို တုတ်စသည်ဖြင့် ညှင်းဆဲကြရ၏။ (လူမိန်းမ၊ နတ်၊ တိရစ္ဆာန်များအတွက် ညှင်းဆဲနည်း မသိ။)
- ၇။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များသည် ဗုဒ္ဓဆင်းတုကို ဗုဒ္ဓ၏ လက္ခဏာတော်များနှင့် အညီ ထုလုပ်ကြ၏။
ဂျိန်းဘာသာဝင်များသည် ဂျိနရုပ်တုကို ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်အတိုင်း အတုယူ၍ ထုလုပ်ကြ၏။
- ၈။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ အထိမ်းအမှတ်မှာ ဓမ္မစက္ကတရားတော်၏ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် စက္ကရအပိုင်း(၂) ဂျိန်းဘာသာဝင်တို့သည် ဂျိနဟောကြားသော အဟိံသတရားကို အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် စက္ကလေးထောင့်၊
- ၉။ ဗုဒ္ဓဘာသာသည် (၁) ထေရဝါဒဂိုဏ်း၊ (၂) မဟာယာနဂိုဏ်းဟု နှစ်ခုရှိ၏။
ဂျိန်းဘာသာသည် (၁) အဝတ်မစည်းသောဂိုဏ်း၊ (၂) အဝတ်စည်းသောဂိုဏ်းဟု နှစ်ခုရှိ၏။

အိန္ဒိယ၌ ဗုဒ္ဓနှင့် ဂျိန်းခေါင်းဆောင် မဟာဝီရတို့သည် ဘီစီ ၆-ရာစုတိုင် ခေတ်ပြိုင်ပေါ်လာကြသည်။ (တရုတ်၌ ကွန်ဖြူးရှပ်(Confucius)နှင့် လောင်ဇူ(Lao Tzu), ဂရိ၌ Parmenides, ပါရှား၌ Zoroaster တို့သည် ဘီစီ

ဖ-ရာစုတွင် ခေတ်ပြိုင် ပေါ်ခဲ့ကြ၏။ မဟာဝီရသည် ဂျိန်းဘာသာကို စတင်တည်ထောင်သူ မဟုတ်။ သူ့ဆရာ ပရရှိုဝနာထံက တည် ထောင်ခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပရရှိုဝနာထံက သူ့ရော၊ သူ့တပည့်များကိုပါ အဝတ်၊ဝတ်ခွင့် ပြုခဲ့သော်လည်း မဟာဝီရ ဂိုဏ်းခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာသောအခါ ရှေးဟောင်း နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းကို အသက်သွင်းသောအားဖြင့် သူ့တပည့်ဘုန်းကြီးများ အဝတ်မစည်းရဟု ပညတ်လိုက်၏။

ထို့အပြင် သံသရာမှ လွတ်မြောက်အောင် ဒုက္ခခံရမည်ဟုဆိုကာ အတ္တကိလမထအကျင့်များ ကျင့်ရ၏။ ဒုက္ခ တစ်ထောင်ကျင့်လျှင် ကံဟောင်းတစ်ထောင် ကုန်မည်ဟုဆိုကာ မြေကြီးပေါ်(သို့)ဆူးခက်ပေါ် အိပ်ခြင်းစသည့် ပြင်းထန် သော အကျင့်များ ကျင့်ရ၏။ ရေသည် ပိုးမွှားရှိ၍ ရေစစ်ပြီးမှ သောက်ရမည်။ လေထဲ၌ ပိုးမွှားရှိသဖြင့် ပါးစပ်ပိတ်ထားရ မည်။ မြေသည်လည်း ပိုးမွှားရှိသဖြင့် ဖိနပ်မစီးရ။ ဂျိန်းဘာသာဝင်တို့၏ အဓိကအကျင့်မှာ “အဟိံသဝါဒ=သူ့အသက်ကို မညှင်းဆဲ မနှိပ်စက်ရ”ဟု ဆိုပေသည်။

မဟာဝီရသည် ဝဇ္ဇီတိုင်း၊ ဝေသာလီမြို့အနီး၊ ကုဏ္ဍိကရွာသား နာဠု၏သားဖြစ်သောကြောင့် နာဠုပုတ္တဟုလည်း ခေါ်၏။ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းဝင် ဖြစ်လာသောအခါ “နိဂဏ္ဌ”ဟု အမည်ရပြန်၏။ ကိလေသာအောင်နိုင်ရေးတရားများ ဟောကြား ခြင်းကြောင့် “ဂျိန”ဟု ကျော်ကြား၏။ ဤကဲ့သို့ လေးမည်ရ ဂျိန်းဘုရားသည် မလ္လတိုင်း၊ ပါဝါမြို့၌ ဗုဒ္ဓထက် အရင်စော၍ ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

(သာဝတ္ထိဆရာတော် ဦးဩဘာသာ၊ “မဇ္ဈိမဒေသ မြို့ရွာများမှ သမိုင်းရုပ်ကြွင်း ပုံရိပ်လွှာများ။ ၁၂၆-မ၂၉။)

တရားဟောရန် ဘုရားဝန်ခံ

ဘုရားရှင်သည် တရားဟောရန် ဆန္ဒဖြစ်တော်မူပြီးနောက် ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါ၊ မကျွတ် ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို တွေ့ရ၏။ မကျွတ်ထိုက်သော သူတို့ကိုဖယ်ကာ ကျွတ်ထိုက်သောသူတို့ကိုသာ ကြည့်တော်မူပြန်၏။ ၎င်းတို့တွင် စရိုက်ခြောက်ပါးအလိုက် သတ္တဝါတို့ကို ခွဲခြမ်းဝေဘန်ကာ “ငါကား တရားဟောတော့အံ့”ဟု ကြံစည်ပြီး သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးအား ဂါထာဖြင့် ဝန်ခံစကား ပြောကြားလေ၏။

“အို သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီး... ကျွတ်ထိုက်သူ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့အတွက် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်သို့

ဝင်ရန် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တံခါးပေါက်ကြီးကို ငါဘုရားသည် အမြဲတစေ ဖွင့်ထားအပ်ပါကုန်၏။ သောတ

နားထောင်ကြသော နတ်လူတို့သည် ငါဘုရားအပေါ်၌ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါတရားကို စေလွှတ်ဖြစ်ပွား

ကြပါစေ...။

အကြောင်း ၂-ချက်။ ။(၁)သတ္တဝါတို့သည် တရားကို နာယူကြရမည်(မနာလျှင် မသိနိုင်ဟုလို)။ (၂) သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံရမည် (နာသော်လည်း ဘုရားနှင့်တရားကို မယုံလျှင် လိုက်နာကျင့်ကြံလိမ့်မည် မဟုတ်။)

အာဠာရနှင့် ဥဒကတို့ ကပ်လွဲသွား

“မည်သူ့ကို တရားဦး ဟောရအံ့နည်း။ မည်သူသည် ဤတရားဦးကို အမြန်ဆုံး သိနိုင်မည်နည်း” ဟု တရားဟောရန် ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အမျိုးဇာတ် အသိဉာဏ် ပညာနှင့်ပြည့်စုံပြီး ပညာမျက်စိ၌ ကိလေသာမြူ နည်းပါးသည့် အာဠာရရသေ့ကြီးကို အကြံပေါ်၏။ သို့သော် လွန်ခဲ့သည့် (၇)ရက်က ကွယ် လွန်သွားကြောင်း နတ်သားတစ်ယောက်က လျှောက်ထားလာ၏။ ၎င်းနောက် ဥဒကဆရာကြီးကို ဟော ရန် အကြံပေါ်လာ၏။ ၎င်းဆရာကြီးလည်း မနေ့ညလေးကမှ ကွယ်လွန်သွားကြောင်း နတ်သားထံမှ သိရ ၍ “ထိုရသေ့တို့သည် ရထိုက်သည့် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးမှ အရှုံးကြီး ရှံရလေပြီ” ဟု ညဉ့်ညူတော်မူ၏။

ဗာရာဏသီဘက် ခရီးထွက်

၎င်းနောက် “မည်သူ့ကိုများ တရားဦးကို ဟောရပါအံ့နည်း” ဟု ဆင်ခြင်သောအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးဦးတို့ ဉာဏ်၌ ပေါ်လာ၏။ ၎င်းတို့ ဘယ်မှာရောက်နေသနည်းဟု ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ကြည့်သောအခါ ဗာရာဏသီမြို့ အနီး မိဂဒါဝုန်တော၌ ရောက်နေသည်ကို တွေ့၏။ ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာနှင့် ဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့အရ ဝါဆို လဆန်း ၁၄-ရက်နေ့တိုင်အောင် မဟာဗောဓိ၌ သီတင်းသုံး၍ ဝါဆိုလပြည့်နေ့သို့ ရောက်သောအခါ ၁၈-ယူဇနာ(၁၅၃-မိုင်ခန့်)ဝေးသော ဗာရာဏသီသို့ ခြေလျင်ကြွတော်မူ၏။

(ရှေးဘုရားရှင်များ တန်ခိုးဖြင့် ကြွတော်မူသော်လည်း ဂေါတမဘုရားရှင်မှာ လမ်းခုလတ်တွင် ဥပက တက္ကတွန်းကြီးနှင့် တွေ့စရာရှိသောကြောင့် ခြေလျင်ကြွတော်မူ၏။)

မဟာစည်ဆရာတော်ကြီး အလို။ ။မဟာဗောဓိမဏ္ဍိုင်မှ ဗာရာဏသီအထိ ၁၅၃-မိုင်ခန့် ဝေး၏။ ပကတိရိုးရိုး ခြေလျင်သွားလျှင် တစ်ရက်တည်းဖြင့် ရောက်နိုင်စရာ မရှိ။ ထို့ကြောင့် ဝါဆိုလဆန်း (၆) ရက်နေ့မှ စတင်ပြီး ကြွတော်မူတယ်လို့ ယူလျှင် သင့်နိုင်စရာရှိကြောင်း မိန့်တော်မူ၏။

(မဟာစည်ဆရာတော်၊ ဓမ္မစက္ကပဝတ္ထနသုတ်၊ ၅၂။)

ဥပက တက္ကတွန်းနှင့် လမ်းမှာတွေ့

(ဥပကသည် နိဂဏ္ဌနာဠုပုတ္တ၏ ဂိုဏ်းဝင်တပည့်ဖြစ်ပြီး အဝတ်မဝတ်သည့် ရသေ့တစ်မျိုး၊)

မဟာဗောဓိနှင့် ဂယာသည် တောင်မြောက်ရှိနေပြီး ၆-မိုင်ခန့်ဝေး၏။ ထိုလမ်းခရီးကြားတွင် ဥပကတက္ကတွန်းနှင့် တွေ့၏။ ဘုရားရှင်၏ အထူးကြည်လင်သော ဣန္ဒြေတော်၊ အသားအရောင်တော် များကိုကြည့်ကာ “သင့်ဆရာ ဘယ်သူလဲ? ဘယ်သူ့တရားကို နှစ်သက် သဘောကျပါသလဲ? ဟု မေးလေ ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အောက်ပါအတိုင်း ဖြေတော်မူ၏...

“ဥပက... ငါသည် အလုံးစုံကို လွှမ်းမိုးနိုင်၏။ တရားအားလုံးကို အကြွင်းမဲ့ သိသူဖြစ်၏။

တရားအားလုံး၌ ကိလေသာဖြင့် လိမ်းကျံခြင်းမရှိ။ အလုံးစုံကို စွန့်အပ်ပြီ။ တဏှာ၏ကုန်ရာ

နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရသောကြောင့် ကိလေသာမှ လွတ်ပြီ။ သို့ရကား... တရားအားလုံးကို ဆရာမရှိ ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း သိမြင်ပြီးသူ ဖြစ်သောကြောင့် အဘယ်သူ့ကို ဆရာဟူ၍ ညွှန်ပြဖွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း။

ဥပက... ငါ့အား ဆရာမရှိ(လောကုတ္တရာ တရားထူးရရန် ဆိုလို)။ ငါ့ထက်မြတ်သူ ဆရာကို မဆိုထားဘိ ငါနှင့်တူသောသူသည်ပင် မရှိ။ နတ်နှင့်တကွသော လောက၌ ငါ့အား ဖက်ပြိုင်နိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်လည်း မရှိ။

ဥပက... ငါသည် လောက၌ ရဟန္တာတည်း။ ငါသည် လောက၌ အတုမရှိ မြင့်မြတ်သော

နတ်လူတို့၏ ဆရာလည်း ဖြစ်၏(ကယ်တင်ရှင် မဟုတ်ဟူလို)။ ငါသည်သာလျှင် အလုံးစုံသော

တရားတို့ကို ကိုယ်တိုင်မှန်စွာသိသော တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားတည်း။ ကိလေသာမီး ငြိမ်းအေး

ပြီးသူလည်း ဖြစ်၏။

ဥပက... ငါသည် ဓမ္မစက္ကတရားကို ဟောခြင်းငှာ ကာသိတိုင်း ဗာရာဏသီပြည်၊ ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တောသို့ သွားပေအံ့။ ပညာမျက်စိ မရှိစမ်းတမ်း သူကန်းသဖွယ်ဖြစ်သော လောက၌ တရားဒေသနာ အမြိုက်စည်ကြီးကို တီးခတ်ပေအံ့...”

ထိုအခါ ဥပကတက္ကတွန်းသည်

“ငါ့ရှင် ဝန်ခံသည့်အတိုင်းဆိုလျှင် သင်သည် မာရ်ငါးပါးကို အောင်ပြီးသော အနန္တဇီန ဖြစ်ထိုက်

ပါသလော”ဟု မေးရာ-

(ဤသို့မေးခြင်းမှာ သူတို့ နိဂဏ္ဌဂိုဏ်း၌ အကုသိုလ်အားလုံး ပယ်ဖျောက်နိုင်သူကို “ဇီန”ဟု ခေါ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် သူတို့ဂိုဏ်းဆရာကြီး နိဂဏ္ဌကိုလည်း “ဇီန”ဟု ခေါ်၏။ အိန္ဒိယသံနှင့် “ဂျီန”ဟု ထွက်၏။

ယနေ့

ဂျီန်း=Jain, ၎င်းဘာသာကို Jainism)

“ဥပက... အာသဝေါကုန်ပြီးသော ငါ့ကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် စင်စစ် “ဇီန”မည်ကုန်၏။ ငါသည် ယုတ် မာသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို အောင်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် “ဇီန”မည်၏။

ထိုအခါ ဥပကသည် “ငါ့ရှင်... သင်ပြောသည့်အတိုင်း ဟုတ်တန်ရာ၏”ဟု ပြောဆိုကာ ခေါင်း ငြိမ့်ပြီး ဝင်္ကဟာရ ရွာဘက်သွားသော အခြားလမ်းခရီးကို သွားလေ၏။

ဓမ္မစက္က မဟောမီ တရားနာရ သူတို့သည် မဂ်ဖိုလ်မရ။ အထုံဝါသနာပါရုံသာ အကျိုးခံစားရမြဲ ဓမ္မတာရှိသော ကြောင့် ဤ၌ ဥပကသည်လည်း ဤမျှလေးနက်သည့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်နှင့်စပ်သော တရားကို ကြားနာရသော် လည်း နောင်အခါ ရဟန်းပြုရန် အထုံဝါသနာ ပါရုံမျှသာ အကျိုးရ၏။

(ဥပကအကြောင်း အကျဉ်း။ ။ဥပကသည် နောင်အခါ ဝင်္ဂဟာရ ရွာသူကြီး(မုဆိုး)၏ သမီး မဆာဝါနှင့် ငြားပြီး၊ သားတစ်ယောက် ရ၏။ အလုပ်မလုပ်တတ်၍ မုဆိုးကြီးနောက်က အသားထမ်းရ၏။ မိန်းမ အဆဲအဆို၊ အငေါက်အငန်း ခံရ၏။ ကြာတော့ စိတ်ညစ်ပြီး အသက်ကြီးသောအခါ ဘုရားထံ ရောက်လာပြီး ရဟန်းပြု၏။ ဘုရားက သင့်တော်သော ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးသောအခါ အနာဂါမ် ဖြစ်သွား၏။ ထိုမှ စုတေ၍ သုဒ္ဓါဝါသ အောက်ဆုံးဘုံဖြစ်သော အဝိဟာဘုံသို့ ရောက်၏။ ထိုဘုံရောက်ပြီး မကြာမီ ရဟန္တာဖြစ်သွား၏။ မဆာဝါ၊ သုတ္တန်၊ဋ္ဌ၊၁၊ ၂၄၈။ မ၊ဋ္ဌ-၂၊၉၄။)

မြတ်စွာဘုရား မိဂဒါဝုန်သို့ ရောက်တော်မူခြင်း

ထိုမှတဖန် အစဉ်အတိုင်း ခရီးဆက်ရာ မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေချမ်း အချိန်၌ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ရှိရာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တောသို့ ရောက်တော်မူလာ၏။

ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် ဘုရားကြွလာတော်မူသည်ကို အဝေးမှပင် မြင်ကြ၍ “ငါ့ရှင်တို့... ကမ္မဋ္ဌာန်း လူထွက်၊ လာဘ်လာဘပေါအောင် ကျင့်နေတဲ့ ရဟန်းဂေါတမ လာနေပြီ။ ဒီရဟန်းဂေါတမကို ရှိမခိုး၊ ခရီးဦး မကြိုဆိုကြ စတမ်း။ နေရာလေးတော့ သူအလိုရှိက ထိုင်အောင် ခင်းထားလိုက်ကြစို့”ဟု အချင်း ချင်း ကတိကဝတ် ထားကြ၏။

သို့သော် ဘုရားရှင်၏ ၎င်းတို့အတွက် သီးသန့်ရည်စူး လွှတ်အပ်သော မေတ္တာဓာတ်တော်ကြောင့် အနီးသို့ ရောက်သောအခါ သူတို့ကတိ မတည်နိုင်ကြဘဲ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းအမှု ပြုကြလေ၏။

တရားနာဖို့ တိုက်တွန်း

ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် ကာယကံအားဖြင့် ရိုသေသော်လည်း ဘုရားရှင်ကို “ဂေါတမ”ဟူသော အမည်ဖြင့် ၎င်း၊ “အာဝုသော-ငါ့ရှင်”ဟူသော ကိုယ်နှင့်တန်းတူထားကာ ပြောကြားသည့် စကားလုံးဖြင့်၎င်း သုံးနှုန်း ကြ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသို့ မခေါ်ကြရန် မိန့်တော်မူ၏။

၎င်းနောက် “ရဟန်းတို့... ငါသည် ရဟန္တာတည်း။ တရားအားလုံးကို ကိုယ်တိုင်သိမြင် သမ္မာ-သမ္မုဒ္ဓ အရှင်တည်း။ ရဟန်းတို့... နားထောင်ကြ။ ငါသည် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို ရပြီ။ ငါ သင်တို့အား တရား ဟောအံ့။ ငါပြောသည့်အတိုင်း ကျင့်သည်ရှိသော် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မကြာမီ ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် မျက် မှောက်ပြုလတ္တံ့”ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ကိုယ်ဟောတာ ကိုယ်မယုံသည့် ဗေဒင်ဆရာများ...

ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့သည် “ငါ့ရှင် ဂေါတမ... ဒုက္ကရစရိယာ ဖဲ-နှစ် အသေအလဲကျင့်တာတောင် ဘုရားမဖြစ်ဘဲနှင့် အခုလို ပဓာနကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ်ကနေ ဆုတ်ခွါပြီး စားကောင်းသောက်ကောင်း အားထုတ်၊ လာဘ်လာဘပေါ်အောင် ရပ်ရွာတကာ လှည့်နေမှတော့ ဘယ်လိုလုပ် ဘုရားဖြစ်နိုင်မှာတုန်း” ဟု ပြန်ပြောကြ၏။

အမှန်မှာ အလောင်းတော်မွေးစက “ဘုရားစင်စစ် ဧကန်ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု သူတို့ပင် ဟောခဲ့ကြ ၏။ အခုတော့ သူတို့ ဟောခဲ့တဲ့ဗေဒင် သူတို့ကိုယ်တိုင် မယုံတော့ဘဲ သုံးကြိမ်ပြောတာကိုပင် အတင်းခံ၍ ငြင်းဆန်နေကြ၏။

(၎င်းတို့သည် လူခပမာဏ=ခေါင်းပါးစွာ ကျင့်ကြံမှုကို အထင်ကြီးလေးစားသူများ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကုလသမ္မဒါ၊ ရူပသမ္မဒါ၊ ဣဿရိယသမ္မဒါ၊ ပညာသမ္မဒါ၊ အာစာရသမ္မဒါ=လူခသမ္မဒါတို့ အပြင် အာဒေယျဝစနတာ= သူခပ်သိမ်းတို့က ယုံကြည်အပ်သော စကားရှိခြင်းနှင့် ပြည့်စုံ၏။) (စရိယာပိဋက၊ဋ္ဌ၊ ၃၂၃။)

သစ္စာဝါဒဖြင့် သက်သေပြ

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သား ရဟန်းတို့”... ဥရဝေလတောမှာ ဒုက္ကရစရိယာ ဖဲ-နှစ် ကျင့်စဉ်ကာလတုန်းက “ငါ ဘုရားဖြစ်ပြီ”ဟု သင်တို့အား ပြောခဲ့ဖူးပါသလော”ဟု မေးလေ၏။ ထိုအခါ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးဦးတို့သည် “ထိုအချိန်တုန်းက ‘ငါ ဘုရားဖြစ်ပြီ’ဟု ပြောခဲ့လျှင် ယုံရမည်သာ။ သို့သော် သူကား လိမ်လည်၍ မပြောခဲ့။ ယခုမှ ဤကဲ့သို့သော စကားများကို သူပြောလာခြင်းသည် တကယ် ဘုရားဖြစ် လာ၍သာ ပြောခြင်းဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု စဉ်းစားလာကြ၏။ (ဝိမတိ-ဋီ၊ဒု၊ ၉၀။)

ထို့ကြောင့် ရှေးကလည်း အနည်းငယ်မျှ မုသားကို မပြောဆိုခဲ့ဖူးပေဟု သတိရလာပြီး ဘုရား ဧကန်ဖြစ်ပြီဟု ယုံကြည်လျက် “**နော ဟေတံ ဘန္တေ**- အရှင်ဘုရား... ထိုကဲ့သို့သော စကားမျိုးကို မပြောခဲ့ဖူးပါ”ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ပြန်ဖြေသောအခါ၌ကား ရိုသေဂါရဝကို ပြသည့် “**ဘန္တေ**” ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် ဖြေဆိုကြ၏။ (ပပဉ္စသူဒနီ ဋီကာ)

(မှတ်ချက်။ ။အလွန်တန်ဖိုးရှိသော စကားကို ပြောလိုသောအခါ မိမိစကားကို နာယူသူက ယုံကြည် လက်ခံဖို့ အရေးကြီး၏။ မယုံကြည်လျှင် သံသယဝင်မည်။ စိတ်ပျံ့လွင့်မည်။ ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တရားထူး မရနိုင်။ ထိုသို့ မဖြစ်စေရန်အတွက် တရားမဟောမီ မိမိအပေါ်၌ အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်မှု(သဒ္ဓါ)ရှိရန် ရှေးဦးစွာ တည်ဆောက်နေရခြင်း ဖြစ်၏။ နောမတိ။)

“ဘိက္ခဝေ”ဟု စ၍သုံး

“မာ ဘိက္ခဝေ တထာဂတံ နာမေန စ အာဂုသောဝါဒေန စ သမုဒါစရထ။ ဩဒဟထ ဘိက္ခဝေ သောတံ အမတမဓိဂတံ၊ အဟမနုသာသာမိ၊ အဟံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ”။ (ဝိ၊၃၊၁၃။)

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား ခေါ်သောအခါ “**ဘိက္ခဝေ**”ဟူသော ဝေါဟာရကို သုံး၍ ခေါ်၏။ အမှန်မှာ သာသနာတွင်း ရဟန်းမဖြစ်ကြသေး။ သာသနာပ ပရိဗိုဇ်များသာ ဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် လည်း “**သန္တိဝရ**”ဟုခေါ်သော နိဗ္ဗာန်တရားကို သိနိုင်ရေးအတွက်

မြတ်စွာဘုရားကို ရည်စူး၍ ဝတ်လာ ကြသောကြောင့် သာသနာတော်နှင့် ဆက်စပ်နေသဖြင့် သာသနာတွင်း ရဟန်းများကဲ့သို့ပင် “ဘိက္ခဝေ” ဟူသော ဝေါဟာရဖြင့် ဘုရားက ခေါ်လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။(မဟာစည်ဆရာတော်၊ ဓမ္မစက္ကတရားတော်ကြီး၊ ၆၄-၆၅။)

အမှန်စကားကြောင့် စိတ်ဝင်စားလာ

ထိုအခါ ဘုရားဟောမည့်တရားကို နာယူဖို့ အာရုံစိုက်လာကြ၏။ ကိုယ်အမှုအယာများလည်း ရိုသေဂါရဝ ပြုလာကြ၏။ ဘုရားသည်လည်း တရားဦးဓမ္မစက္ကကို ဟောဖို့ရန် အဆင်သင့် ဖြစ်တော်မူ ၏။ အချိန်ကာလအားဖြင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခု၊ ဝါဆိုလပြည့်၊ စနေနေ့ ညနေချမ်းအချိန်၊ နေမင်းကြီး ကား အနောက်တောင်စွယ်တွင် ဝင်လုလုဆဲ၊ လမင်းကြီးကား အရှေ့အရပ်မှ ပြုထွက်ပေါ်လာဆဲ၊ ထို အချိန်လေးတွင် “ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ”ဟူသော စကားကို စတင်ကာ ဟောတော်မူလေ၏။

သောင်းဘဝဂ်ညံ ပြန့်တက်သံ

“ဒွေမေ ဘိက္ခဝေ အန္တာ”ဟူသော ပုဒ်ကို ရွတ်ဆိုလိုက်သည်နှင့် အသံတော်သည် အထက် ဘဝဂ်၊ အောက် အဝီစိသို့တိုင်အောင် စကြာဝဠာတိုက်တစ်သောင်း ပြန့်နှံ့တည်လေ၏။ ထိုအခါ ကုသိုလ်ပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ပြီးသော ဗြဟ္မာပေါင်း ၁၈-ကုဋေတို့ တညီတညွတ်တည်း ရောက်လာကြကုန်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဤနေရာတိုင်အောင်သော စကားရပ်တို့သည် ဓမ္မစက္ကတရားတော်၏ မနီးမဝေးသော အကြောင်း အဝိဒူရေနိဒါန်း ဖြစ်ပါသည်။
အဝိဒူရေနိဒါန်း ပြီး၏။
